

KUUROJEN LEHTI

N:o 2
1975

Tidskrift för döva

Kuurojen Liiton nuoriso-osaston tilaisuuksia Malminharjussa

LEIRINVETÄJIEN KOULUTUSPAIVAT 22—23.2.

Aiheena leirien suunnittelu, järjestäminen, ohjelma ja muut käytännölliset seikat. Kurssimaksu 50,— hengeltä.

NUORISOTYÖN SEMINAARI 1—2.3.

Seminaarissa tutkitaan nuorisotyön tarkoitusta, tavoitteita, toimintamuotoja ja toiminnan rahoitusta. Osanottomaksu 50,—, joka on suoritettava ilmoittautumisen yhteydessä.

Ilmoittautumiset molempiin tilaisuuksiin os.: Kuurojen Liiton nuoriso-osasto, Liisankatu 27 E 10, 00170 Helsinki 17, 15.2. mennessä.

KUUROJEN PILKKI-SM-KILPAILUT

järjestetään Malminharjussa maaliskuun 23. päivänä klo 9—13.

Sarjat: miesten henkilökohtainen kilpailu
naisten henkilökohtainen kilpailu
miesten joukkuekilpailu (3 henk.)
naisten joukkuekilpailu (3 henk.)

Osanottomaksu henkilökohtaiseen kilpailuun 20,— hengeltä ja joukkuekilpailuun 30,— joukkueelta.

KALAMIESTEN ILTA 22.3. Malminharjussa. Seisova voileipäpöytä, riemukasta ohjelmaa, tanssia.

Ilmoittautuminen paikalla tuntia ennen kilpailua. Majoitusvaraukset tehtävä ehdottomasti ennakolta os.: Aarne Kettu, Malminharju, 19240 Koskenmylly.

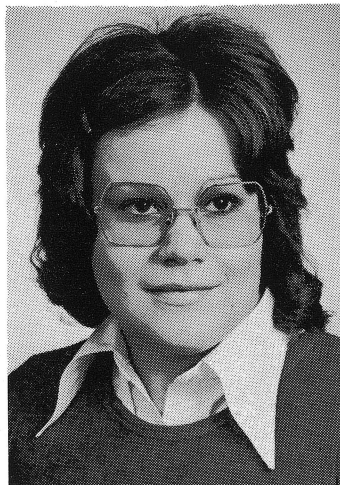
Lapin hiihtopäivät Kuusamossa 27—31.3.

Osanottomaksu n. 120,— — 160,— riippuen osanottajamäärästä. Ilmoittautumiset Kuurojen Liiton nuoriso-osastoon Liisankatu 27 E 10, 00170 Helsinki 17, 1.3. mennessä.

TV:ssä 2.3.1975 klo 10

jumalanpalvelus viittomakielellä. Saarnaa rovasti Veikko Vääänen.

Kansikuva: Pelastusarmeijan kuurojentyöntekijät Meri Krushe ja Alli Timonen esittämässä onnitelunsa Ävikin johdolle uuden keskusrakennuksen vihkiäisissä. Vas. Rea Stadius, Katri Lehto, Runo Savisaari, Lauri Piisilä, Meri Krushe ja Alli Timonen.

MALMINHARJUN UUSI EMÄNTÄ

Helmikuun alussa aloitti työnsä Malminharjun emäntänä kotitalousteknikko Anne Kaisa Pippuri. Emäntä Pippuri on syntynyt 22.6.1954 Pertunmaalla, käynyt keskikoulun, talouskoulun, emäntäkoulun ja kotitalousteknikkokurssin kotitalousopistossa. Hän on siis tehtävänsä hyvin koulutettu ja toivomme hänen viihtyvän sekä myös tuovan omalta osaltaan viihtyvää syytä Malminharjulle.

Simpukka-keräys jatkuu

1.1.—19.9.1975 välisenä aikana järjestetään simpukkakeräyksessä myyntikilpailu, jossa palkitaan kolme parasta myyjää seuraavasti:

- I. 300 mk
- II. 200 mk
- III. 100 mk

Simpukkariipuksia voi tilata myytäväksi os: Kuurojen Liitto r.y., Liisankatu 27 E 10, 00170 Helsinki 17, puh. 90-638 154.

Simpukkariipuksen myyntihinta on 3 mk, palkkio 20 % (60 penniä kpl).

Halusimme tavata Kenian kuuroja

Viime marraskuussa Eeva ja Lauri Paunu kävivät turistimatalla Keniassa. LP:n matkapäiväkirjasta poimin joitakin kohtia:

»Haluaisimme tavata Nairobin kuuroja» — olimme sanoneet paria päivää aikaisemmin oppaалlemme — »Voisitko ottaa selvää missä kuurot kokoontuvat.»

Oppaamme Anneli (Lewis), suomalaisyntyinen tarmokas nuori ihminen, oli pannut suuressa sairaalassa toimivan lääkärimiehensä otamaan selvää asiasta. Ja vastaus oli tämä:

»Nairobissa ei ole kuurojen yhdistystä, ilmeisesti ei koko Keniassa. Kuuroilla ei ole keskinäistä toimintaa, mikään järjestö ei toimi aikuisten kuurojen parissa. Vain lasten hyväksi toimii yhdistys nimeltään Kenya Association for the Deaf, ja yhdistys ylläpitää kuulovammaisten kouluja. Aikuisista kuuroista ei tiedetä mitään. Kenenkään osoitetta ei tunneta.»

No, eivätpä lääkärit Suomessa-kaan paljoa tiedä aikuisten kuurojen toiminnasta, ajattelin. Eiköhän sentään kirkko tiedä enemmän. Hain puhelinluettelosta kuurojenpappia, hain jotain nimeä, joka viittaisi kuuroihin. Ei mitään. Sitten huomasin anglikaanisen kirkon työntekijöiden joukossa sairaalapapin pastori Stanley Dakinin. Varmaan sentään sairaalapappi on joutunut tapaamaan kuuroja potilaita ja tietää heistä jotain.

Soitin sairaalapapille. Hän tuli illalla hotelliimme Milimaniin:

Yhteiskunnan suhtautumisen Ävikin asukkaiden ongelmiin on kuitenkin aika uudistua. Ävikia ei enää voida käsitellä vanhainkotina, sen tehtävä vaikeavammaisten palvelukotina on tunnustettava. Sosiaalishallituksessa selvitetäänkin parhailaan, onko valtion mahdollista invalidihuoltolain nojalla osallistua Ävikissä asuvien 16 vaikeavammaisen hoitokustannuksiin. Uudistunut Ävik on nähtävä osoituksena siitä, miten erityisratkaisulla voidaan luoda mahdollisuuksia palveluhenkisyyden ja normaalisuuden periaatteiden toteuttamiselle.

»Ei, meidän kirkollamme ei ole mitään toimintaa kuurojen parissa, ei tietävästi katolisella kirkollakaan. Jos joku toimii kuurojen parissa, niin Pelastusarmeija.»

Keroin Dakinille kuurojen koulutuksesta Suomessa, heidän yhdistystoiminnastaan, kulttuuriharrastuksista, seurakuntaelämästä. kuurojenkoulusta Kerenissä, jonka kuurot ovat perustaneet. Tämä oli pastorille aivan uutta. Ei hän koskaan ollut joutunut ajattelemaan mitä merkitsee elää kuurojen kieli-muurin tuolla puolen. Hän lupasi ottaa kuurojen asian esille kirkkonsa arkipiispan kanssa. Hän toivoi kehittyneistä maista henkistä ja rahallista apua. Annoin Dakinille englantilaisen kuurojenpapin Tom Sutcliffen (on itse kuuroutunut) nimen. Lupasin lähettää osoitteen.

»Ymmärrän, että kuuroimme ovat kuin lampaat, joilta puuttuu pain. He tarvitsevat apua. Avulla on kiire, sillä Jeesus tulee pian. Aikojen merkit sanovat, että Jeesus tulee pian.» — Näin päätti ystäväksi tullut kaukainen ihminen keskustelumme.

Puhelinsoitto Pelastusarmeijan päämajaan. Vastaaja vuodatti sarkan outoja suahilin sanoja. Koetin selittää, että haluan puhelimeen jonkun, joka puhuu englantia. Puhelu yhdistettiin ystävälliselle herralle:

»Ei, Pelastusarmeijalla ei ole toimintaa kuurojen parissa, tietävästi ei millään kirkkokunnalla täällä ole. Nairobissa ei ole kuurojen yhdistystä, tuskin koko Keniassa. Kyllä tiedämme, että kuurojen ja sokeiden työ kulkevat yhdessä mm. Englannissa, mutta täällä on täytynyt rajoittua sokeisiin. Meillä on sokeiden kansakoulu ja keskikoulu, ja muutakin toimintaa on sokeiden parissa.»

Täällä Suomessa sain tietää Keniassa asuneelta ja kuurojen lasten parissa toimineelta rouva Castrenilta, että Keniassa todella on useita kuulovammaisten kouluja. Heitä opetetaan »oraalisesti» eli suullisella puheella ilman viittomien tai sormiaakkosten apua. Minulle jäi epäselväksi tarkoittaako nimitys kuulovammainen kuuroja vai huonokuuloisia. Keniassa puhutaan hyvin monia kieliä, eri heimoilla on omat

Helsingin Lapinlahden kansakoulun kuurojen-luokka lakossa

Tammikuun 15 päivänä aloitti Helsingin Lapinlahden kansakoulun kuurojen osaston III—V luokan oppilaat lakon. Lakon syynä on vanhempien tyytymättömyys luokan opettajan Liisa Kinnarin opetukseen ja tapaan kohdella oppilaitaan.

Tapaus on saanut lehdistössä huomattavasti palstatilaa. Iltaset teki siitä lakon alkamispäivän numerosaan etusivullaan 5 palstaa leveän jutun, jonka otsikkona oli: »Kuulovammainen Timo, 11: Opettaja löi karttakepillä.»

Iltasten toimituksen mielessä oli vain jutun sensaatioarvo ja lehden sen päivän painoksen menekki, mutta itse asiassa, lakossa ja sen taustassa on varmasti kysymys aivan muusta kuin sensaatiosta, sillä tuskin harkitsematta lasten vanhemmat aloittivat lakon.

Lehdille antamissaan lausunnoissa vanhemmat ovat selvittäneet tapaukseen johtaneita syitä mm. seuraavasti:

— Pahoinpitelyitä on sattunut jo pitkän ajan kuluessa ja useille oppilaille.

— Lapset valittavat melkeinpä viikottain. Heitä on milloin tukistettu, milloin kuristettu kurkunpäästä, lyöty karttakepillä jne.

— Joskus yksi oppilas on jätetty 15—20 minuutiksi tunnin jälkeen

kielensä. Viittomakielen osaaminen olisi kuuroille aivan välttämätön yhteyden rakentajana yli heimojen kielirajojen.

Keniassa on 12 milj. asukasta, siis 12.000 kuuroa. Yksistään Nairobissa heitä lienee 600 ilman mitään kosketusta toisiin kuuroihin, ilman ystäviä, ilman keskustelutovereita, ilman tietoa Jumalasta. Uskomatonta!

Joku on sanonut, että Kenia on kehittynein Itä-Afrikan maa. Paljon on vielä alkamatonta työtä tässä kehittyneimmässäkin kehitysmaassa.

Lauri Paunu

Kuuroja opiskelijoita oppitunnilla HKY:llä. Vas. istumassa tulkkina toimiva Rea Stadius, vieressä opettaja Irja Kuitunen.

Helsingin ruotsinkielinen työväenopisto tuli HKY:lle

Helsingin kaupungin ruotsinkielisen työväenopiston (Helsingfors stads svenska arbetarinstitut), joka on ruotsinkielisten opiskelijoiden työssä, ohjelma on laaja. Siinä on valinnan varaa, mille kurssille tahansaakin tahtois osallistua. Muutakin toimintaa, kuten voimistelua eri ikäisille, sisältyy opiston ohjelmaan.

Pari vuotta sitten avautui kuuroillekin mahdollisuudet opiskella tässä opistossa. Siinä ei katsottu onko kuuro suomen- vai ruotsinkielinen, koska opiskelu tapahtuu omalla ryhmänä tulkin avulla viittomakielellä, mikäli ryhmässä on vähintään 7 oppilasta. Kuuroja ilmoitautuikin suomen- ja ruotsinkielien kursseille yli minimirajan. Kurssit pidettiin alussa em. työväenopiston ajanmukaisissa tiloissa. Viime vuonna katsottiin parhaaksi siirtää kurssit pidettäväksi kuurojen yhdistyksen huoneistoon, koska kuuroilla olisi mukavampi tunnin lopussa jäädä yhdistykselle loppuiltaa viettämään. Kurssien opettajana on koko ajan ollut opettaja Irja Kuitunen ja tulkkina Rea Stadius, molemmat Helsingin kaupungin palkkaamina. Ruotsinkielien kursseilla opiskeli lä-

luokkaan yksin opettajansa kanssa. Päästyään pois luokasta oppilas ei hysteerisenä ole kyennyt muuhun kuin itkemään.

Laittomien rangaistusmenetelmien lisäksi vanhemmat arvostelivat opettaja Kinnarin opetusmenetelmiä. He epäilevät opettajan viittomakielen taitoa.

— Viittomakieli on kuuroille lapsille tietysti ensisijainen kommunikatiotapa. Mutta on myös tärkeää, että heille puhutaan.

— Alemmilla luokilla ja toisen opettajan alaisuudessa heille selvitettiin asiat myös viittomakielellä

suullisen opetuksen ohella. Nyt lapset sanovat, että he eivät ymmärrä, mitä opettaja opettaa.

— Oppilaiden kotitehtäviä ei valmisteta tunneilla lainkaan eivätkä näin edes opi lukemaan läksyjään.

Opettaja kiistää häntä kohtaan esitetyt syytökset. Ne ovat hänen mielestään täysin vailla perää:

— Olen 16 vuoden ajan parhaan kykeni ja taitoni mukaan opettanut kuuroja lapsia.

Vanhemmat valittivat asiasta lääninhallitukselle jo viime helmikuussa. Lääninhallitus tutki asian eikä

hes 10 kuuroa ja äidinkielen kursilla luku oli 10—12 paikkeilla. Innostus opiskelussa näyttää olleen koko ajan hyvä, koskapa oppilaiden luku on pysynyt samansuuruisena.

Tavoitin ennen joululomia viimeisen suomenkielen tunnin lopussa opettaja Irja Kuitusen ja pyysin häneltä pientä haastattelua, johon hän ystävällisesti suostui.

— Olet viime vuodesta lähtien pitänyt suomen- ja ruotsinkielien kursseja kuuroille, ensin työväenopistossa ja sitten kuurojen yhdistyksen huoneistossa. Kummassakopaikassa pidät suotuisampana opettaa kuuroja?

Irja: Yhdistyksen huoneisto on ehkä parempi, koska kuuroilla on muutakin toimintaa samassa paikassa. Kahvio on vieressä, ilmapiiri mukava ja välitön.

— Mitä ajattelit kun sinua pyydettiin opettamaan kuuroja, joihin ehkä et ollut ennen tutustunut?

Irja: Olin vähän epävarma. Tusin ennestään yhden kuuron, johon olin tutustunut Ruotsissa. Tiesin siis hiukan siitä kuinka kuuroille pitää puhua, jotta he ymmärtäisivät. Tiesin myös odottaa, etten heti ymmärtäisi kuurojen puhetta koska en osannut viittomakieltä. Silloin en vielä tiennyt kuinka vois opettaa kuuroja, päätin vain yrittää.

— Miltä nyt tuntuu opettaa heitä

Irja: Kuuroja on erittäin mukava opettaa. He ovat iloisia, aktiivisia ja yrittävät tosissaan. Vaikeuksia on: Kuurojen maailma on erilainen kuin kuulevien. Parasta on, että melkein opin itsekin jotakin.

— Onko kuulevien ja kuurojen opiskelussa eroa?

havainnut opettajan toimissa huomauttamista.

— Kuulusteluissa kuultiin vain toista osapuolta, opettajaa. Lääninhallituksessa ei ole viittomakielen taitoista tulkkia, että oppilaita olisi voitu kuulla.

Vanhemmat eivät ole tyytyneet lääninhallituksen päätökseen vaan valittivat viime syksynä ensin oikeuskanslerille ja sitten uudelleen lääninhallitukselle. Oikeuskansleri on pyytänyt valituksesta lausuntoa kouluhallitukselta ja tämä edelleen lääninhallitukselta.

HELSINGIN RUOTSALAINEN TYÖVÄENOPISTO HKY:LLÄ

Kevätkauden aikana yhdistyksen jäsenillä on mahdollisuus opiskella suomea, ruotsia, englantia ja saada puheterapiaa. Opiston eräänä uututena on perhepäivähuoltajakurssi, jonka takana on yhteiskunnan tekemä aloite. Kotiäitejä koulutetaan perhepäivähuoltajiksi, koska päiväkotipaikkoja ei ole riittävästi lapsille, joiden vanhemmat käyvät työssä. Arbis (työväenopiston arkipäiväinen nimitys) järjestää pitkän kurssin perheenäideille, jotka ovat kiinnostuneita tästä työstä. Tämän kurssin aikana selvitetään myös miten kuuroja ja kuulovammaisia lapsia hoidetaan. Varmasti onkin kuuroja lapsia, jotka tarvitsevat päiväkotipaikkoja.

Eräs yhdistyksen jäsenistä opiskelee ranskankieltä. Tämä on mahdollista siten, että tulkki opastaa opiskelussa Arbiksen opettajan neuvon mukaan. Tämä tapahtuu vapaaehtoisella pohjalla.

Syksyn aikana aloitettu pantomiimikurssi oli lopetettava koska osanottajia ei ollut riittävästi.

Rea

Irja: Kuurojen sanavarasto on paljon pienempi kuin kuulevien. Kuuroille täytyy yrittää selittää asiat mahdollisimman yksinkertaisesti tavallisin sanoin ja havainnollisesti. Kuurojen opiskelu on hitaampaa. Unohtaminen käy nopeammin, joten asioita joudutaan kertaamaan paljon.

— Meillä kuuroilla ainakin suurimmalla osalla on virheellinen äidinkieli. Olisiko meidän keskityttävä ensin enemmän opiskelemaan suomenkieltä ennenkuin ryhdymme vieraita kieliä opiskelemaan, mitä mieltä olet?

Irja: Äidinkielen opiskelu ja kielten rakenteeseen tutustuminen auttaa varmasti kuuroja vieraiden kielten opiskelussa.

— Mitä toivot kuuroilta oppilaitasit?

Irja: Kuten sanoin edellä, he ovat aktiivisia, iloisia, yritteliäitä; on vaikea toivoa heiltä enempää.

Kiitin haastattelusta ja lähdin joulua viettämään. Nyt tätä kirjoittaessani ovat kurssit jälleen alkaneet yhdistyksen tiloissa ja jatkuvat kevääseen asti.

Aura A-k

Kuurojen opetus ja asema Islannissa

Kuurojen Pohjoismaisen Neuvoston kokouksessa Islannissa viime vuonna piti Reykjavikin kuurojen koulun rehtori Brandur Jonsson seuraavan esitelmän kuurojenopetuksen historiasta ja kuurojen asemasta Islannissa.

HYVÄT VIERAAT

Illoitsen suuresti siitä, että minulla on tilaisuus hiukan kertoa Islannin kuurojen ja huonokuuloisten (suomentajan välikommentti: tekstin DÖVE OG HÖRESKADEDE on sananmukaisesti kuurot ja kuulovammaiset, mutta tarkoittanee huonokuuloisia, surkeaa nimikkeiden rosollia!) oloista. Tehtävä on siten mieluisampi, kun luultavasti muista maista olevat työtoverit eivät ole kovinkaan hyvin selvillä täkäläisestä tilanteesta. Siitä ei ole koskaan kirjoitettu mitään pohjoismaissa.

Esitän ensin lyhyen katsauksen kuurojenopetuksen ja kuurojenkoulun historiaan, sen alusta lähtien. Kuten tiedetään Tanska ensimmäisenä maana sääti kuuroille vuonna 1807 lakiin perustuvan oppivelvollisuuden. Tuohon aikaan Islanti oli eräänlainen Tanskan siirtoma. Vuosina 1820—1867 täältä lähetettiin myönnettyjen stipendien varassa 24 kuuromykkää (dövstumme) Kööpenhaminaan opetusta saamaan. Oppilaista 8 kuoli kouluaikanaan. Eräs Kööpenhaminan koulusta palanneista, Sigfus Sigurdsson julkaisi 1857 sormiaakkoset Akureyrissä. Sormiaakkoset olivat varmaan ensimmäinen kuuroja koskeva islantilainen painotuote.

Eräs tanskalainen kiusotteli minua sillä, että islantilaiset ovat ylen kärkeäitä kertomaan tarinoita. Milloin tahansa jotain tapahtui, niin aina oli olemassa tapahtuman taustaksi tarina. Hän kertoi tästä esimerkinä tapauksen, jolloin talonpojan lehmä on pudonnut rotkoon. Varmaan talonpoika jäi hetkeksi miettimään pitäisikö hänen ensin pelastaa eloon jäänyt lehmänsä vai mennä kotiin kirjoittamaan putoamistarina paperille. Kertomus siitä, miten Islannin kuurojen opettaminen sai alkunsa, on seuraava:

Vuonna 1854 nuori papinpoika Pall Palsson Reykjavikin latinankoulua käydessään sairastui ja tuli täysin myräksi. Eräs sukulainen otti pojan mukaansa Kööpenhaminaan. Pall oli vuoden kuninkaallisessa kuuromykkäinkoulussa ja palasi kotiinsa vuoden kuluttua täysin parantuneena. Hän jatkoi opiskelua latinankoulussa ja valmistui papiksi, mutta luopui papin toimesta, kun sai stipendin opiskellakseen kuurojen opettamista Tanskassa. Milloinkaan hän ei voinut unohtaa milloista oli elää vailla puhetaitoa. Tällainen on siis tarina Islannin kuurojenopetuksen taustasta.

Kun pastori Pall Palsson 1867 palasi opintomatkaltaan Kööpenhaminasta, hän sai jälleen papin toimen ja ryhtyi yksityisesti opettamaan kuuromykkiä. Mitään virallista tukea hän ei saanut. Seuraavana vuotena hänestä tuli kansanedustaja, ja tässä ominaisuudessa hän innokkaasti taisteli kuuromykkien asian puolesta. Niinpä helmikuun 26. päivänä annettiin kuninkaallinen asetus. Asetuksen sisältö oli seuraava:

1. Vanhemmat velvoitettiin lähettämään 10—14 vuoden ikäiset kuuromykkät lapset kouluun.
2. Siinä tapauksessa, etteivät vanhemmat kykenisi kustantamaan lapsen koulutusta, tarkoitukseen oli käytettävä yleisiä varoja.
3. Koulunsa päättäneille kuuromykkille on osoitettava paikka, jossa he voivat panna käytäntöön koulussa saamia tietoja ja taitoja. Työpaikan osoittaminen oli ensisijaisesti vanhempien ja holhoojien tehtävä, ja näiden kuoltua kunnan velvollisuus.

Kuolemaansa asti 1890 pastori Pall Palsson piti koulua kuuromykkille, suurimman osan ajasta eräällä maan itäosan pappilassa Skridalin Pingmulassa. Hän hukkuu virtaan ollessaan kotimatalla. Pastori Palssonin kuoleman jälkeen Islannissa kului kaksi vuotta, jolloin kuurojenopetusta ei annettu. Mutta 1891 nuori pastori Olafur Helgason sai stipendin tutustuakseen kuurojenopetukseen Kööpenhaminassa. Seuraavana vuonna hän papin toimensa ohella alkoi kuurojen opetta-

misen. Pastori Helgason rakennutti kaksikerroksisen talon. Siinä sijaitisi sekä koulu että pastorin perheen asunto. Kouluun saatiin myös kaksi opettajataria. Pastori Helgason kuoli 1904, mutta hänen leskensä jatkoi opetusta kaksi vuotta.

1905 koulun johtajaksi tuli jälleen pappi, pastori Gisli Skulason. Hän oli tätä ennen ollut 9 kuukautta kesätuella opintomatalla Kööpenhaminassa ja Fredericiassa. Koulu siirtyi 1908 Reykjavikiin ja sen johtajaksi tuli Margret Bjarnadottir, sittemmin naimisissa ollessaan rouva Rasmus. Hän oli yhtäjaksoisesti koulun johtajana vuoteen 1944 asti. Kaikki Islannin kuurojenkoulun johtajat, kolme pappia ja rouva Rasmus ovat saaneet opettajavalmennuksensa vanhassa Kööpenhaminan Kastelsvej'n varrella sijainneessa kuurojenkoulussa. Myös alikirjoittanut on saanut osan koulutuksesta samassa paikassa.

Islannin kuurojenkoulun opetusmenot ovat olleet tarkalleen samat kuin Tanskassa käytetyt. Vuoteen 1922 asti Tanskassa käytettiin viittoma-sormiaakkosmenetelmää. Tuona vuotena johtaja Rasmus opintomatallaan Tanskassa tutustui suu-käsi-menetelmään (mund haand system). Tämän opetusmenetelmän luoja tohtori Georg Forehammer auttoi menetelmän soveltamisessa islannin kielen mukaiseksi. Menetelmä otettiin täällä käyttöön ja se vallitsi opetusta rouva Rasmussenin kuolemaan asti 1944.

Tuona vuonna luovuttiin tästä menetelmästä ja yritettiin mahdollisuuksien mukaan noudattaa puhdasta puhemenetelmää. Eräisiin luokkahuoneisiin saatiin kuulonvahvistuslaitteet, saatiin audiometri — maan ensimmäinen — ja koulussa tehtiin monia muutoksia. Palaan noihin muutoksiin myöhemmin. Tuosta lähtien on pääpaino pantu kielen- ja puheopetukseen kuuloa vahvistavien laitteiden avulla.

Kuten tunnettua on radiotekniikan voimakas kehittyminen antanut kuulovammaisille aivan uusia mahdollisuuksia. Reykjavikissa on kuulokeskus, joka suorittaa kuurojenkoulun oppilaiden kuulonmittaukset säännöllisesti kerran tai pari vuodessa. Kuulovammaiset lapset joutuvat mahdollisimman varhain lasten yleislääkärin, korvalääkärin ja psykologin tutkimuksiin. Tutkimusten mukaisesti lasten jouk-

ko jakautuu ja tulee saamaan asianmukaista opetusta. Jotkut voivat selviytyä kansakoulussa (börneskole), jotkut saavat opetusta kuulo-luokassa (höreklasse) jollainen kaksi vuotta sitten perustettiin eräseen kuurojenkoulun läheisyydessä sijaitsevaan kansakouluun. Kuulo-luokka toimii yhteistyössä kuurojenkoulun kanssa. Muutamia kuurojenkoulun oppilaat ovat edistyneet niin hyvin, että heidät muutama vuoden jälkeen on voitu siirtää kuuloluokkaan. Joitakuita olemme voineet siirtää kuurojenkoulusta yleiseen kouluun. — Tämä on siis varsin lyhyt historiallinen katsaus Islannin kuurojen opetukseen ja koulutukseen.

KUUROJEN SOSIAALINEN ASEMA ENNEN JA NYT

Menneinä aikoina on varmaan meidänkin kuurojemme yhteiskunnallinen asema ollut saman tapainen kuin muissa maissa. Ennen oli tapana sanoa, että sokeaa autettiin, mutta kuuroille naurettiin. Tämän ei välttämättä tarvinnut merkitä pahansuopaa ilkeyttä. Jokainenhan näki, että sokea tarvitsee apua. Sen sijaan kuurot olivat pienen pieni vähemmistö. Ani harvat tiesivät jostain heistä ja heidän vammastaan, heidän viittomisestaan, eleistään ja ilmeistään. Tietämättömyydestä aiheutui lukemattomia väärinkäsityksiä.

Laki Islannin kuurojenkouluista on vuodelta 1922. Laissa on pykälä, joka määrää, että kuurojenkoulun on otettava vastaan myös kehitysvammaisia kuulevia lapsia. Vanha koulurakennus oli mitoitettu vain 22 oppilasta varten, mutta vuonna 1936 oppilaita oli 38, näistä lähes puolet kehitysvammaisia kuulevia lapsia. Kehitysvammaiset olivat varsin eri tasoisia, alimmalla olevan älykkyysosamäärä oli 40. Kaikki oppilaat asuivat samassa oppilasasuntolassa, vain luokkahuoneet olivat erillään. Onhan selvää mikä vaikutus tällaisella järjestelmällä oli yleisön asennoitumisessa kuuroihin. Yleensä kuuroja tunnetaan kovin vähän. Yleisö sai aivan väärän kuvan kuurojen vammasta ja heidän asemastaan yhteiskunnassa.

1944 kuurot ja kehitysvammaiset erotettiin toisistaan. Kuurojenkouluun otettiin vain kuuroja ja huo-

nokuuloisia. Oppivelvollisuus koski silloin 7—16 vuoden ikäisiä lapsia, mutta vuonna 1944 ruvettiin viranomaisten luvalla kouluun ottamaan lapsia 4 vuoden ikäisinä, ja vuoden 1962 laki Islannin kuurojenkoulusta säätää kuurojen oppivelvollisuuden koskemaan 4—16 vuoden ikäisiä kuuroja lapsia.

Mikään laki ei velvoita viranomaisia toimimaan yli 16 vuotiaitten kuurojen hyväksi. Kuitenkin vuoden 1962 laki velvoittaa koulun antamaan apuaan kuuroille, joka jää paikkakunnalle esim. käsityöläisammattiin valmistuvana oppilaana. Meillä ei milloinkaan ole ollut kuurojenkonsulenttia tai sosiaaliavustajia, ja siksi pidetään selviönä, että kuurot koulun päätyttyäkin ongelmiseen kääntyvät koulun puoleen. Aina on koulun henkilökunta mahdollisuuksiensa mukaan auliisti auttanut kuuroja heidän ongelmissaan.

Onneksi Islannissa viime sodasta lähtien ei ole ollut työttömyyttä. Useimmat koulunsa päättäneet kuurot ovat saaneet työtä. Työhön sijoittuminen on yleensä sujunut vaikeuksitta. Viimeksi kuluneiden vuosien aikana yleinen asennoituminen kuurouden vammaan on muuttunut parempaan suuntaan. Tähän on saattanut vaikuttaa sekin, että kuulovammaisten lukumäärä yhden vuoden aikana lähes kaksinkertaistui. Tästä kasvusta on syytetty vuosien 1963—64 vihurirokkoepidemiaa. Ennen vuotta 1968 kuurojenkoulun oppilasmäärä vaihteli 20 ja 30 välillä, laski kerran jopa 11, mutta kasvoi nyt yhdessä vuodessa 64:ään. Väkiluvun huomioon ottaen tämä olisi Tanskassa merkinnyt 600 lapsen kuuroutumista vastaavana aikana. Tämä viritti maassa vilkkaan keskustelun. Kuuroista ja heidän ongelmistaan puhuttiin ja kirjoitettiin enemmän kuin koskaan ennen. Viranomaiset ymmärsivät, että heidän oli tehtävä jotain. Ja perustettiin myös vanhempien yhdistys, joka on tehnyt arvokasta työtä kuurojen hyväksi. Työn tuloksia te voitte nyt nähdä tässä. Siitä huolimatta, että ulkomailla on kohdistettu meihin ankaraa kiihoitusta sen puolesta, että kaikki erityiskoulut olisi lakkautettava, olemme saaneet uuden koulun ja oppilasasuntolan, ne jotka te olette nähneet.

Täällä Reykjavikissa on jo monet vuodet toiminut kuurojenyhdistys. Meidän kuuroimmehan asuvat

hajallaan maaseudulla ja kaukana asuvien on vaikea osallistua yhdistyksen toimintaan. Kuuroilla ei ole omaa huoneistoa, vaan he pitävät kokouksiansa koululla.

16 vuotta täyttäneiden kuurojen jatkokoulutus sai ratkaisunsa kaksi vuotta sitten, kun viranomaiset osoittivat tähän tarkoitukseen määrärahan. Annettujen ohjeiden mukaan kielenopetuksen ja puheen kehittämisen ohella oli pääpaino pantava sellaisen työn, esim. käsityöläisammattin oppimiseen, joka toisi turvatuun toimeentulon. Kuurojen ja huonokuuloisten tulisi tässä suhteessa olla samassa asemassa kuin kuulevien.

Kuurojenkoulu luonnollisesti kannustaa nuoria jatko-opiskeluun, mutta ratkaisu on heidän ja omaisten käsissä. Koulu antaa heille opintojen aikana tarvittaessa kaiken sen avun, mitä se voi antaa. Nuoret saavat Reykjavikin ammattikoulussa (kuulevien) opetuksen käytännön aineissa, mutta niissä aineissa, joita he eivät voi seurata tai joiden seuraaminen on vaikeaa, he saavat opetusta täällä kuurojenkoululla. Tällöin olemme saaneet ainutlaatuisen arvokasta apua tekniikan insinööri Jon Saetralta, joka toimii opettajana Reykjavikin ammattikoulussa ja joka on hyvin perehtynyt Bergenin kuurojen ammattikoulun toimintaan. Muihin kouluihin, joissa jotkut oppilaamme tarvitsevat apua, lähetämme kuurojenkoululta opettajan niiksi tunteiksi, joita kuurojen on vaikea seurata. Opettaja tekee tunnin aikana muistiinpanoja ja selittää sitten täällä kuurojenkoululla sen, mitä oppilas ei ollut ymmärtänyt. Nyt meillä esimerkiksi on kaksi kuuroa oppilasta (toinen täysin kuuro, toinen vaikeasti huonokuuloinen) taide-teollisuuskoulussa. Heidän on tietenkin erittäin vaikea seurata taidehistorian luentoja. Luennoille lähetetään opettaja, joka jälkeensä selittää hämähäiksi jääneet asiat. Voimme olla täysin tyytyväisiä tulokseen, kun toinen näistä (täysin kuuro) viime kevään tutkimuksessa sai koko taideteollisuuskoulun toiseksi parhaan arvosanan tässä aineissa. Kuurojenkoulun tukema oppilas, nuori tyttö, suorittaa tänä syksynä sairausavustajan (sygemedhjaelper) tutkinnon. Yksi on valmistunut suutariksi, kaksi auton-asentajiksi, yksi kultasepäksi, ja

Käsien sanoma keventää näön ja kuulon menetyksen

TULKKIA TARVITAAN

Mökki on harmaa ja pieni, hiukan vanhanaikaisen tuntuinen. Iltapäivä on pimeä ja kolkko kun käymme sisään, mutta sisällä on valoisaa ja lämmintä. Kotihuoltaja on mukana ja hänen avullaan yritämme keskustella. Alussa teemme kysymyksiä.

Mutta sitten tulee tulkkimme, Alma Granfors, joka on naimisissa Johanneksen veljen kanssa. Hänen molemmat vanhempansa kuuroituivat tulirokon kautta. Sen takia hän hallitsee viittomakielen täydellisesti. Nyt keskustelu sujuu.

KOULUTOVERIT

He tapasivat toisensa Porvoon kuurojenkoulussa, vuosina 1902—10. Heitä oli 12 oppilasta luokalla. Sen jälkeen Mathilda kävi puoli vuotta ompeluoppia Solfissa. Hän on ommellut monta sarkatakkia ja housua elämänsä aikana. Ja muutenkin. Aivan viimeisiin päiviin saakka. Ja kaikki on hyvin ja siististi tehty.

Joskus Johannes tuli häntä katsomaan Malaxiin, missä hän asui. Hän ajoi pyörällä tuon pitkän matkan. Vuonna 1937 he menivät naimisiin. Lapsia ei ole.

yksi huonekalupuusepäksi. Kaksi yli 30 vuotiasta kuuroa on alkanut saada opetusta kuurojenkoulussa ammattikouluaaineissa. Toinen heistä on toiminut isänsä, rakennusmestarin apulaisena, toinen on useita vuosia ollut työssä jalkinekorjaamossa. Molemmat aikovat jatko-opiskelun avulla hankkia itselleen täydet oikeudet toimia ammattilaisina omilla aloillaan.

Nykyisin meidän massamme lähes jokainen minkä ikäisenä tahansa voi saada tilaisuuden jatko-opiskeluun missä tahansa haluamassaan koulussa. Tähän ei meidän kuuroilamme ole mahdollisuutta. Kuten edellä sanoin on Reykjavikin kuurojenkoulu ainoa kuuroja palveleva koulu. Maan väkiluku on pieni ja

väestö hajallaan asuvaa. Uusien koulutuspaikkojen saamisesta ei ole tietoa ainakaan lähitulevaisuudessa. Siksi on välttämätöntä, että tästä koulusta muodostuu eräänlainen kaiken ikäisten kuurojen ja huonokuuloisten opintokeskus, jossa heillä on mahdollisuus saada kaikkea haluamaansa opetusta.

Lopuksi haluan kiittää teitä kaikkia, jotka olette tulleet tämän pitkän matkan kaukaiseen maahamme pitämään täällä Pohjoismaiden Kuurojen neuvoston kokousta. Näen kuinka islantilaiset kuurot iloitsevat tästä, ja minä puolestani uskon, että juuri tämä kokous tulee lyhentämään valimatkaa meidän islantilaisten kuurojemme ja muitten maitten kuurojen väliltä.

Heillä oli pieni maatila, kolme lehmää ja hevonen. Kaikki meni mukavasti kunnes Johanneksen näkö alkoi pettää. Hän oli silloin 65-vuotias. Hän kävi lääkärissä Helsingissä ja Uumajassa mm., mutta mikään ei auttanut. Näköhermo on kulunut, sanottiin. Mitään ei voitu tehdä.

Tämä oli kova isku Johannekselle, mutta hän jatkoi maanviljelystyötään niin kauan kun pystyi. Viimein näkö oli niin huono, että hänen veljensä esim. kynti ensimmäisen vaon, josta Johannes sitten saattoi jatkaa. Vähitellen piti antaa maa vuokralle ja lopuksi se pake-toitiin.

SAIRAUS ERISTÄÄ

Johannes on terve. Kaikki ham-paat hänellä on tallessa ja hammas-särkyä hänellä ei ole koskaan ollut. Hän on iloisenuontoinen ja on hyvällä tuulella ulospäin, vaikka mieltä joskus painaa. Mathilda potee anemiamaa ja voimat ovat lopussa.

Vielä vuosi sitten asui Johannek-sen 81-vuotias sisko Selma eräässä kamarissa. Hän oli syntymäkuuro ja myöhemmin myös sokea. Hän asuu nykyään kunnalliskodissa. Vanhuus ja sairaus eristävät. Aikaisemmin oltiin ahkerasti mukana lähetysoimeluseurassa ja käytiin seurakunnan tilaisuuksissa. Nykyään näitä käyntejä tehdään harvoin. Jos missään käydään, niin lää-käriä tapaamassa terveyskeskuses-sa.

KOTIAPU VÄLTÄMÄTÖN

Kunnan huoltohenkilöt käyvät auttamassa melkein joka päivä. Tämä alkoi pari vuotta sitten, jolloin he saivat kotihuoltajan. Viisi kertaa viikossa Iris Storthors tai Elvi Franzen käyvät heitä auttamassa. Joka käynti kestää 4—5 tuntia. Silloin käydään ruokaostoksilla, valmistaan ruokaa ja siivotaan ja siten tietysti keskustellaan niin paljon kun aikaa ja taitoa riittää. Viittomakielen opetus ei kuulu huoltokoulutukseen. He ovat itse oppi-neet viittomisen.

Tällainen järjestetty kotiapu on korvaamaton ihmisille, joiden muuten olisi pakko turvautua sukulaisten ja ystävien apuun. Tai olisi pakko muuttaa pois omasta kotoisesta ympäristöstään.

(Närpens Tidningen 21.12.74).

Nimimerkki Kirjeystävä avaa leh-dessämme kirjeenvaihtopalstan. Palsta on kylläkin perin yksipuoli-nen, sillä Kirjeystävän tarkoituk-sena on kerran kuussa kirjoittaa kirje jollekulle keskuudessamme vaikuttavalle henkilölle — mutta

KIRJE KAISU KORHOSELLE

Hei Kaisu!

Suomen Kuurojen teatteritaiteen kuningatar. »Pastori Jussilainen». Fantastisia molemmat.

Sinua on kehuttu ja ylistetty paljon. Eikä aiheetta. Näytelmä tarvitsee hyvän ohjaajan ja kunnia siitä sinulle, mutta annetaan kunniaa myös muillekin. Näyttelijöille. Näytelmä ilman näyttelijöitä? Ei onnis-tu. Joten aplodit myös näyttelijöil-le.

Hassua, että en edes ole nähnyt näytelmääsi »Pastori Jussilainen». Kuinka sitten vain kehua Sinua ja näytelmääsi? Olen kuullut siitä niin paljon, että tuntuu melkein siltä kuin olisin istunutkin siellä katso-mossa. Ja olemmehan tavanneetkin. Kerran. Kun me silloin tapasimme, tunsin Sinut heti vaikka Sinulla ei ollut kansallispukua mukana. Etkä kutonut sukkaa. Sinussa on sitä jo-takin. Ja ehkä siksi oletkin onnistu-nut tekemään mahdottomasta mah-dollisen, »Pastori Jussilaisen». Sa-notaan, että »yksi kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa». Minä sanoisin: »Yksi Kaisu kertoo enem-män kuin tuhat kirjaa». Ja tämä

ERITYISKOULUTUSTA...

Jatkoa sivulta 1

kouluksi, Nikkarilan kuurojen tyttöjen talouskoulu nimittäin. Koulun lah-joittaneet Bovalliuksen sisarukset tarkoittivat Nikkarilan myös kodiksi niil-le kuuroille tytöille, jotka sitä tarvitsivat. Moni erityiskuntoutusta tarvitse-va nuori talouskurssin »suoritettuaan» on kuitenkin joutunut lähtemään sieltä mm. vanhainkotiin, yksinäisyyteen... kun muuta paikkaa ei ole löytynyt. Nikkarilan talouskouluun on tällä hetkellä hyvin vähän pyr-kijöitä ja kouluhallitus on asettanut toimikunnan tutkimaan mahdolli-suutta muuttaa koulun opetusta toiselle pohjalle. Viimeisimpien tietojen mukaan toimikunta suunnittelee ehdotusta, jonka mukaan Nikkarilaan tulisi erityistä kuntoutusta tarvitsevien kuurojen sopeutumisvalmennus-kurssikeskus, suojatyöpaikka ja tarvittaessa koti. Nämä suunnitelmat toteutuessaan ratkaisisivat monia ongelmia kuurojentyössä ja helpottai-sivat erityistä kuntoutusta tarvitsevien asemaa taaten heille turvatumman elämän.

jokainenhan voi kommentoida Kir-jeystävän kirjeitä ja vaikka väittää vastaan. Ehkäpä tästä siis tulee oi-kea kirjeenvaihtopalsta.

Ensimmäisen kirjeensä Kirjeystä-vä on osoittanut Kaisu Korhoselle.

pitää paikkansa! Kun me silloin ker-ran tapasimme, kerroit Minulle niin paljon. Sanomatta mitään. Silmät ovat sielun peilit. Niin. Sinunkin silmäsi ovat kuin näytelmä itse; Liikkuvat, elävät ja ilmeikkäät. Ja siksi onnistut. Sinussa ei ole mennyt hukkaan hyvä »lehtinainen». Olet vain turhan vaatimaton. Voisit lait-taa kultaisen kruunun päähäsi ja tu-los olisi sama kuin kypärä työmie-hen päässä: Kukaan ei ihmettelisi.

Mutta älä nyt kuitenkaan lennä pilvissä, vaikka Sinua nyt vähän ke-hutaankin. Pidä jalat maassa. Ja ala suunnitella uusia näytelmiä. Älä jää seisomaan.

Oletko muuten ajatellut kiertuetta »Pastori Jussilaisen» kanssa tai »ke-säteatteria» Malminharjulla? Olisi-ko tämä mahdollista? Kulttuuria kuuroille tarvitaan edelleenkin. Ei vain Turussa, vaan jatkuvasti. Niin, niin. Tiedänhän minä: Rahasta se on kiinni. Mutta Sinä Kaisu järjestät senkin? Varmasti. Pistä töpinäksi. Minäkin tahtoisin nähdä »Pastori Jussilaisen».

Terveisin:

Kirjeystäväsi

Liisa Kauppinen

Lahden kuulumisia

Jo on vuosi 1974 päättynyt ja historiallinen vuosi se oliikin: lehti-uutisen mukaan Lahden seuduilla satoi 167 päivänä.

Jo oli harvinaista.

Meillä lahtelaisilla on jo tänä vuonna ollut ilon aiheita. Olemme jo saaneet käyttöömmme oman suu-rehkon osakehuoneiston Karjalan-katu 16 kaupungin keskustassa. Viimeinen lystinpito vanhassa kerho-huoneistossa oli joulukuun 18 päivä-nä. — Lahden kuurojen järjestötoi-minnasta viime vuodelta ei ole eri-koista mainittavaa. Entiseen tapaan on kokoonnuttu joka keskiviikko. Lähetyspiirin ilta on ollut joka toi-nen tiistai. Näissä illoissa on aina ollut mukana paljon kuuroja, mo-net seurakunnan papit ja muut työntekijät ovat olleet puhujina tai muuta ohjelmaa esittämässä. Mar-raskuun 3 päivänä saimme vierailla Nastolan seurakunnassa. Kokoon-nuimme kauniilla paikalla sijaitse-vassa Nastolan kirkossa. Kirkko vaikutti ulkoa vanhalta, mutta oli sisältä avara ja kaunis. Kirkossa pastori Kontkasan sijaisena toimi-va pastori Heikki Holkeri puhui ja sisar Sirkka Rosti tulkitsti kuule-vien lasten ohjelman. Kirkosta siir-ryttiin Nastolan seurakuntakotiin kirkkokahville ja jatkettiin ohjel-maa. Puheita pitivät Nastolan kirk-koherra Paarma, Holkeri, Nastolan oma seurakuntasisar, joka kertoi käyvänsä viittomakielikerhossa.

Seuraava hengellinen tilaisuus oli Launeen kirkossa joulukuussa, jol-loin siellä vietettiin vanhusten jou-lujuhlaa. Kirkko oli viimeistä sijaa myöten täynnä. Ohjelma kaunis ja vaikuttava. Päiväkodin lapset esit-tivät enkeliasuisina ohjelmaa. Myös kuurojen kuoro esiintyi sisar Rostin johdolla.

Lähetyspiirimme pikkujoulua vie-tettiin joulukuun 10. päivänä Seu-rakuntakodissa. Lahdessa toimivan viittomakielikerhon jäsenten kuoro esitti lauluja. Kuulevat lapsetkin esittivät jouluaiheisen näytelmän. Juhlassa oli vieraana Lahden seura-kunnan naispappi Lea Kolehmainen.

Kiitän kaikkia järjestöjä kulu-neen vuoden hyvästä ja sopuisasta yhteistoiminnasta ja toivon, että al-kanut vuosikin olisi menestykselli-nen.

Lempi Isotupa

Raafaelin riipimää:

Periksiantamattomien juhlavuosirenkaat

Kukas siellä hallavalla hevosella veräjälle ajaakaan, kas Saaristoky-län suutari ynnä vaimonsa ja perä-istuimella vielä Kaaleppi Ruusu-Reettansa kanssa.

— Hoi Raafaeli, avaa veräjäsi ja anna väen tulla koppansa kanssa. Siinä on sinulle uunna vuonna syö-tävää ja muillekin maistattaa, sanoi Saaristokylän suutari ja työnsi eväs-korinsa kirjoitusrunsaudesta näp-päriin sormiini, siitä vaan vanha veijari.

— Kuule Raafaeli, pane nyt vä-hän tekstiä Kuurojen Lehteen kun on meneillään 80-vuotisjuhlavuosi ja kirjoituksia tarvitaan. Olet aivan unohtanut meidät, tavalliset huumo-rinystävät, niin on sanonut myös Uuras Luuta — kaikki ovat säikäh-täneet herroja ja jättäneet palstan-sa. Kirjoita nyt, Raafaeli, niin teks-tisi pääsee kerrankin lehteen kuvasi kanssa, sinut pannaan kiikkutuoliin päässä Kalevala-myssy, kantele sy-liin ynnä virsut jalkaan. Kyllä si-nun kutpaakin taasen koreilla. Muut-kin jutut taas juhlaaktivitetaan ja muutenkin otsikot juhlapiiirustetaan oikein taiteilijan kädellä.

— Kyllä minä tuon jo olen huo-mioinut ja siitä mr Moritz Narmol-le kirjoittanut: lehti täyttää vuosia ja vuosirenkaita tulee 80 täyteen. On siinä toimituskunnalla ollut puima-riihensä, niin että nokisina on mo-nessi rauhan tantereelle palattu. Asioita on kuulemma niin valtavasti puitava, ennenkuin saavat harvain-vallan suostumuksen. On siinä Uu-ras Luudalla lakaisemista ollutkin, kun ei ole antanut mitään itsestään kuulla, sopertelin minä pikkuviit-tomin.

— Tulee niitä vuosirenkaita muil-lekin, jatkoin, kas tuo luja mummi Kokkolan puolessa täyttää peräti 85 vuotta ja siitä muistankin: parikym-mentä vuotta sitten Pietarsaaren kirkkopäivillä kysyin häneltä mik-sei ole avioitunut, on noin tomera ja omasta leivinuunista päivittäin olisi kaffipullat tiedossa. Siihen sa-navalmis Julia Kiviniemi sanoi: »Kuule Raafael, minulla on niin hy-vät neuvot miehiin meneville ja päinvastoin. Eräs kuuro vanha-poika sen minulle paljasti kun sa-

maa avioitumista häneltä kysyin, se tokaisi heti, että hän ei voi mennä naimisiin, koska aviossa pitää antaa periksi ja hän on johtajatyyppi eikä voi antaa periksi. Joten kuule, Raa-faeli, näin on minunkin kanssani, minäkin olen johtajatyyppi enkä anna periksi ja sen tähden en ole mennyt naimisiin.» Siinä kuultie, avioituneet, että avioliitossa on aina annettava periksi, muistakaa se nyt.

— Ilmankos se Meri Krushekin on katsonut parhaaksi jäädä yksin, jatkoin, hän on sellainen johtaja-tyyppi, että ei anna periksi, ei aina-kaan hyvin helpolla. Pitkäikäisiä ovatkin nämä vanhatpojat ja van-hatpiiat. Mutta me olemme sellai-sia luovia ja sovittelia, soutavia ja huopaavia ja monissa asioissa peräänantavia, ilmankos olemme joutuneet peränpitäjiksi. Eihän se vene muuten oikeaan suuntaan myrskyssä ja koskissa kulje, jos ei ole peränpitäjiä.

— Juu, mutta se Merin mies meni ja kaatui talvisodassa, niin Meri minulle kertoi, kun hänen kohdal-leen ei osunut sopivaa miestä, niin hän ajatteli, että tämä varmasti on kaatunut talvisodassa.

Sydämelliset arvokkaat terveiset nyt juhlavuottaan viettävän Kuuro-jen Lehden kautta kaikille lukijoille ja juhlavuosirenkaansa kasvusaatossa oleville. Vielä niitä honkia humisee salomailla, täällä armaassa isäimme maassa, jonka ystävällisiä äidinkasvoja saamme kiitollisin mielin katsella, vanhoja rakkaita elämänviisaita kuuroja vanhuksia muistellessa. Ovat tulleet vastaan poluilla ja pihamailla kirjein ja kor-tein. Kyllä minä kirjoitan kirjeitä heti kun vuoro tulee, mutta niille, joilta tulee vain kortti, jääpi vas-taus vähän pitempään. Kirjeisiin olen itseni toteuttamisessa enem-män omistautunut. Ja nimettömät, lähettäkää heti nimellinen terve-hys ja osoite, että voin kiitokseni tuoda kirjeessäni esille. Kirje Heik-ki lapinpapille on jo keväällä -74 lähtenyt, vaan ei ole kuulunut mi-tään, samoin pappi Lauri siellä herrojen kaupungissa: Kesäosoit-teella lähti kirjeeni, vaan onko jää-nyt sinne kesäpostilaatikkoon puun

Toiminnanjohtajan palsta

TERMINOLOGIAA

Kuulovammainen — kuuro — kuuroutunut — näiden sanojen käytössä on jatkuvasti epäselvyyttä ja sekaannusta. Vaikuttaa siltä, että tämän alan sanasto, terminologia, on määrittelymättä. Eräänä esimerkkinä on siitä erään kuulovammaisalan kurssiluettelo, jossa mainitaan sopeutumisvalmennuskurssi kuuroille ja kuuroutuneille.

Ehkä tämä on mainitun järjestön kannalta selvää ja yksiselitteistä: kuuro on varhaiskuuro ja kuuroutunut on myöhemmällä iällä tullut kuuroksi. Mutta — kuuroutunutkin on kuuro.

Tästä asiasta keskusteltiin muutama kuukausi sitten Kuurojen Lehden toimituskunnan kokouksessa, kas, toimituskunta on joskus jonkinlainen aivoriihi, jossa pohditaan monia asioita. Aivoriihi oli sitä mieltä, että kuulovammaisalan terminologiaa pitäisi tarkistaa. Aivoriihessä todettiin myös, että sanan kuulovammainen tunkeutuminen käytäntöön johtuu etupäässä siitä, että sanan avulla halutaan saada aikaan asennemuutos.

Esimerkkinä tästä asennemuutoksesta, tai oikeammin saada aikaan muutos ajatustavassa ja asenteissa ovat kehitysvammaiset. Vuosikymmeniä sitten heitä kutsuttiin idioo-

juurelle. Otappas sukset ja hiihdä katsomaan kesämajallesi onko kirje tullut perille.

Koittakaapa varikset vaakkua ja harakat nauraa, kyllä veräjältä lähtee heti posti kulkemaan. Saaristokylän suutari vie hevosella kylän postiin ja kesällä Kaaleppi jeepilänsä noutaa ja vie Raafaelin postin. Täältä päin ei siis postin kulku ole kiinni. Riemullisen iloiset terveiset kaikille ystäville, olette kaikki rakkaassa mielessäni ja ikimuistoissani. Hetki vain, minä käyn nyt taasen tutkimaan iki-Kianon muistelmia, kyllä tunnette tuon korpikirjailijan, sieltä Suomussalmen Ämmänsaaren maastosta. Me molemmat kuljemme paremmilla mailla, hengenheimolaisia nääs... hoh, hoh. Siitä vaan, sanoi

Raafael Kaislamaa

teiksi, sitten otettiin käyttöön sana heikkomielinen, vajaamielinen ja lopuksi kehitysvammainen. Tällä tavalla voidaan todella vaikuttaa myönteisen ajatustavan ja suhtautumisen aikaansaamiseksi yleisessä käsityksessä.

Mutta kuulovammainen. Eikö siinä alunperin ollut kysymys siitä, että huonokuuloisten hyväksi tahdottiin suorittaa vastaavaa asennemuokkausta. Mutta kuin huomautta kuurotkin joutuivat sanan piiriin, hekin ovat kuulovammaisia. Kuitenkin tätä sanaa käyttäen asennemuutos kuurojen kohdalla etenee väärään suuntaan. Ajatellaan: Kuulovammaisena kuurolla on mahdollisuus kuntoutukseen, kuulon kehittämiseen ja hyväksikäyttämiseen. Siis kuule, kuule, yritä kuulla.

On jo aika irtaantua tästä erheelisestä asennemuokkauksesta ja jos haluamme tehdä asennemuokkausta, niin tehkäämme se toisella tavalla. Osoittakaamme, että reilu sana KUURO ei ole hävettävä, levitäkäämme käsitystä, että kuurot ovat samanlaisia ihmisiä kuin muutkin, mutta tarvitsevat vamman takia erityisapua ja ovat oikeutettuja tätä saamaan.

Mutta terminologia on tarkistettava. Aivoriihen ehdotus on seuraava: kuulovammainen -sana tarkoittaa kaikkia kuulovammoista kärsiviä, mutta pääpiirteittäin kuulovammaiset jaetaan kahteen ryhmään: kuuroihin ja huonokuuloisiin. Kuuroissakin on kaksi ryhmää: varsinaiset kuurot ja kuuroutuneet.

Kuinka huonokuuloiset tahtovat oman ryhmänsä jakaa — jos tahtovat, sen jätän heidän huolekseen.

Edellämainitun lisäksi on vielä toinenkin ja ehkä järkevämpikin mahdollisuus: Sana kuulovammainen tarkoittaisi pelkästään huonokuuloisia ja sana kuuro siitä täysin erillään olevaa ryhmää. Tämä tietäisi jälleen asennemuokkausta, informaatiota ja ennenkaikkea muutoksia lakien, asetusten yms. sisältöön koulujen nimiin jne.

Esimerkiksi ei saisi enää käyttää nimeä kuulovammaisten koulu vaan kuulovammaisten ja kuurojen koulu. Kuulovammaisten erityisopettaja on kuulovammaisten ja kuurojen erityisopettaja. Lakitekstissä, missä on mainittu vain sana kuulovammainen lisätään: »ja kuuro». jne.

Se olisi selvää ja tosiseikkoihin perustuvaa.

Vai onko joku sitä mieltä, että meidänkin pitäisi siirtyä jonkun »hienon» nimen turviin. Esim. »kuuloton» tai »hiljainen».

Viimeksimainittu on kyllä vastoin tosiasioita, me kuurothan aikaansaamme melua, kolinaa, röhönau-rua ja -yskää olematta siitä tietoisia.

LAKKO KUUROJENKOULUSSA

Lakko jossain koulussa ei nykyään ole harvinaisuus, tuoreessa muistissahan on Nokian koululakko, joskin lakossa silloin olivat opettajat, joka heilutti jopa hallitustakin. Mutta kerta se on ensimmäinen kun kuurojenkoulussa on lakko ja tämä ensimmäinen kerta on tosiasia. Helsingin Lapinlahden kansakoulun kuurojen osaston erään luokan oppilaat jäivät tammi-kuun 15. päivänä saapumatta kouluun. Vanhemmat ilmoittivat koulun johdolle sekä lehdistölle, että oppilaat ovat lakossa.

Tapaus oli oikein riemupala lehdistölle ja hyvä olikin. Nyt mainitun luokan opetuksessa vallinneet epäkohdat ja opettajan käyttäytyminen tuli tiedoksi muillekin kuin lasten vanhemmille.

Ilmeni myös, että lasten vanhemmat ovat kolmatta vuotta yrittäneet saada muutosta aikaan, mutta tuloksetta. Valitukset koulun johdolle ja lääninhallitukselle on kuitattu miltei olankohautuksella.

Tulee mieleen, että asiasta vastuussa olevat ajattelevat: aivan turhan vuoksi riitelevät, saivat iloa siitä, että lapsilla on jonkinmoinen koulu.

Jonkinmoinen koulu. Koulu kuin koulu. Koulu pelkästään koulun vuoksi.

Lähdettäessä kunnallisten kuulovammaisten koulujen tielle, olin vastaan. Mutta kun kerran on lähdetty, niin olisin myötä — jos päätöksentekijät ja kouluista vastaavat myöskin olisivat.

Mutta ovatko he.

Ehkä ovat — heille riittää Lapinlahden tapainen koulu, ilmeisesti siksi, että se on »koulu». Opetuksen taso, kaikkien mahdollisuuksien hyväksikäyttäminen, pienten luokkien muodostaminen, kaikki se on jäänyt sivuseikaksi ja kuitenkin se on tärkeintä.

Pahat kielet ovat kertoneet, että maassamme on kunnallisia kuulovammaisten »kouluja», joissa on yksi huone, oppilaat 6—16-vuotiaita ja ainoa opettaja epäpätevä.

Pahat kielet ovat myös kertoneet, että kunnallisen kuulovammaisen koulun opettajaksi pääsee erityisopettaja kuin erityisopettaja, apu-koulunopettaja on yhtä hyvä tai ehkä vieläkin parempi — kunnallisen koulunjohdon mielestä.

Tietääkseni meijerikouluissa ja lihateollisuuskouluissa jne. on opettajia. Miksei heitäkin ole käytetty hyväksi — ovathan he erityisopettajia, tosin vain alallaan, mutta erityisopettajia kuitenkin.

Käsitän hyvin miksi Lapinlahden lakossa olevien oppilaiden vanhemmat ovat laittaneet lapsensa lakoon. Eikä heillä olekaan muuta mahdollisuutta. Kuuron lapsen oikeusturva on olematon. Ja oikeus saada samanlaista opetusta kuin kuulevalla lapsella yhtä olematon. En yhtään ihmettele jos lakot kunnallisissa kuulovammaisten kouluissa alkavat käydä jokapäiväisiksi.

Jarmo Narmala

★

Terminologiakysymykseen kuulovammainen — kuuro — huonokuuloinen on tarttunut Matti Vatanen Kuuloviestin 1/75 numerossa. Hän kirjoittaa mm. seuraavaa:

Kuulovammainen vastaan huonokuuloinen on hullunkurisin näistä terminologisista kysymyksistä. Jos liitto aikoo haaskata aikaa ja energiaa ties kuinka monta vuosikymmentä, jotta Suomen yli nelimiljoonainen kansa oppii käyttämään kuulovammainen-sanaa huonokuuloisen sijasta, kun se tähän asti vuosisatoja on puhunut huonokuuloisista ja huonokuuloisuudesta, niin ojassa totisesti ollaan. Rovasti Lauri Pauru on Kuurojen Lehden kesäkuun numerossa todennut kirjoituksessaan Taasko nimeä muuttamaan? aivan oikein, että kuulovammainen on yleisnimi, yhteinen nimi huonokuuloisille, kuuroille ja kuuroutuneille. Niin se on, eikä muuta. Hoitakoon Kuurojen Liitto kuurot, Kuulonhuoltoliitto huonokuuloiset ja kuuroutuneet. Omimalla tehtäviä ja asenteita, jotka kuuluvat muille Kuulonhuoltoliitto ei kohta hoida yhdenkään ryhmän asioita edes tyydyttävästi.

MERKKIPÄIVIÄ

75 VUOTTA

Selma Kurman maaliskuun 8. päivänä Espoossa.

70 VUOTTA

Uno Suurpää maaliskuun 1. päivänä Tampereella.

60 VUOTTA

Eero Helminen helmikuun 25. päivänä Tampereella.

50 VUOTTA

Elsa Matilainen maaliskuun 10. päivänä Säynätsalossa.

Suomen Valkoisen Ruusun mitalin saaneet

Kuurojen Lehden tammikuun numerossa mainittiin, että tasavallan presidentti on myöntänyt Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan I:sen luokan mitalin Anna Liljalle ja Eeva Ratavaaralle. Koska molemmat ovat ansioituneita järjestötyöntekijöitä ja juuri tämän vuoksi saaneet valtiovallalta tämän huomionosoituksen, on paikallaan lyhyesti selvittää heidän ansionsa.

Konekutoja Anna Lilja, joka on syntynyt 27.10.1903 Eurajoella, on lähes koko ikänsä ansiotyönsä ohessa hoitanut palkatta Forssan ja lähiympäristön kuurojen asioita. Hän on järjestänyt kuuroille työtä ja asuntoja, hoitanut anomukset ja asiapaperit, valvonut paikkakunnan kuurojen etuja ja oikeuksia. Hänen kotinsa on aina ollut avoinna kuuroille, tulivat nämä sitten mihin vuorokauden aikaan hyvänsä. Tarvitseville on aina löytynyt yösi ja kaikin tavoin hän on aina osoittanut vieraanvaraisuutta. Forssan kuurojen yhdistyksessä hän on toiminut sen perustamisesta lähtien, vuosina 1936—40 sihteerinä ja puheenjohtajana vuodesta 1941 lähtien ja edelleen. Anna Lilja on ollut se kokoava ja toimeenpaneva voima, jota ilman Forssan yhdistystä tuskin olisi perustettu ja yhdistyksen toiminta onkin suuressa määrässä tukeutunut hänen vireyteen-
sä ja tarmoonsa.

Mietteitä ja mielipiteitä

ENTISAIKA — NYKYAIKA

On muotia puhua nyky-yhteiskunnasta. Juu. Ollaan nykyihmisiä. Kaikki on toisin »kuin silloin ennen».

Moni vanhempi ihminen muistelee ja muistaa varmasti ne entiset ajat.

Onko tämä eläminen nyky-yhteiskunnassa vai entisajassa helpompaa? Hyvät ja huonot puolensa lie-
nee molemmissa.

Se, joka on elänyt ja kokenut entiset ajat ja elää vielä nyky-yhteiskunnassa, joutuu pakostakin tekemään vertailuja ja vaaka kallistuu entisajan puolelle, ainakin Villen osalta.

Sanoisin, että nykyihmisen elämä on helpompaa aineellisesti, mutta henkisesti jää paljosta paitsi. Kyllä nykyihmisetkin ovat tarmokkaita, mutta entisaikaan oltiin sisukkaampia.

Sosiaaliset olot ovat nykyisin hyvät. Rahalla pyritään korvaamaan kaikkia. Jopa rakkausk-
in. Nykyäi-

Rouva Eeva Ratavaara on syntynyt Jyväskylässä 1.1.1924 ja hänen elämäntyönsä on myös tapahtunut Jyväskylässä kuurojen parissa. Hänen toimintansa kuurojen hyväksi alkoi jo alaikäisenä johtaen myöhemmin vastuullisiin tehtäviin kuten pitkä puheenjohtajakausi Jyväskylän kuurojen yhdistyksessä vuosina 1949—67 osoittaa. Monissa asioissa on hänen ansiotaan, että yhdistys selvisi vireänä yhteisönä mm. sotien jälkeisestä vaikeasta ajasta. Rouva Ratavaaran toiminta on ollut uhrautuvaa henkilökohtaista huolenpitoa yhdistyksen asioista ja jäsenten viihtyvyydestä. Tuntien kuurojen tarpeet ja vaikeudet, on hän pystynyt vetämään monipuolista valistustoimintaa yhdistyksen jäseniä kiinnostavalla tavalla. Luovuttuaan puheenjohtajan tehtävistä on rouva Ratavaara toiminut varapuheenjohtajana ja jäsenasianhoitajana. Hän on myös Jyväskylän kuurojen nuortenkerhon perustajajäsen ja on toiminut sen johtokunnassa, samoin Jyväskylän kuurojen urheiluseuran johtokunnassa useita vuosia mm. sihteerinä.

ti ja -isä ovat kiireisiä ihmisiä. Ei riitä aikaa lapsille niinkuin ennen. Se korvataan rahalla. Pistetään vaan rahaa lapsen kouraan ja lapsi ulos, kadulle, ties minne. Kymmen-vuotiaillakin on lupa olla klo 22 asti ulkona. Eipä ole ihme, jos kasvatuongelmia syntyy. Ennen tämänikäisten piti olla petillä jo klo 20 viimeistään.

Nykyihminen on elintason orja. Kaikkea on oltava vaikka henki menisi, eikä missään nimessä huonompaa kuin toisilla. Muistupu tässä mieleen eräskin pyhänseutu, kun tuohon Villen pihalle pyyhälsi uusi hieno tuliterä auto. Kyllä Ville heti oivalsi, ettei tässä nyt tulla Villen perhettä tervehtimään, vaan näyttämään uutta autoa. Juu. Ja se auton omistaja kysyikin Villen pieneltä lapselta: »onko isän auto parempi kuin minun auto?» Ja isällä sattui olemaan vanha romu. Että aika-ihmiset voivat olla niin lapsellisia. Myöntää täytyy, että auto on monelle nykymiehelle »pyhä lehmä».

Asunto on jokaiselle elintärkeä asia, mutta monet muut hankinnat... niitä ilmeisesti tulisi toimeen, on tultu ennenkin.

Ei Ville suinkaan tarkoita sitä, etteikö ostaa saisi, senkun vaan, kellä rahaa on, mutta useimmilla ei ole. On vain ainainen velkakierre ja hermot kireällä. Mutta kaikki pitää olla, kun toisillakin on. Nykyihmisellä ei ole hätäpäiviä vaikka sairastuisi ja synnyttäisi. On sairaslomat ja synnytykslomat. Toista se oli ennen. Ei saatu lapsilisiä eikä sairauskorvauksia. Sellaiset menot hoidettiin omilla kustannuksilla. Eipä ollut kodinkoneita. Kaikki tehtiin omin käsin. Valittelematta. Oli taistelua jokapäiväisestä leivästä. Tuumittiin, että köyhiä ollaan, mutta ei kerjäläisiä. Vasta viime tingassa, todellisen hädän tullessa sitä mentiin pyytämään huollosta avustusta. Entäs nyt? Annas olla, jos päivärahat sun muut korvaukset myöhästyvät viikkin verran, niin jopa päästellään ärräpäitä ja haukutaan virkailijoita.

Työhommissa sanoisin, että entisaikaan tehtiin työtä viimeiseen hengenvetoon asti. Ei sitä menty valittelemaan pienistä vaivoista lääkäreille. Terveystietä pitää tuki huolehtia, mutta silloin ei ollut varaa, nyt on. Yhdenkin päivän poisolo työstä teki suuren loven tilipussiin.

— NUORTEN PALSTA —

NUORISOTYÖTOIMIKUNTA NUORILLE!

Voi mamma mia ja pappa Alfred huokaisin, kun sain kuulla NTT:n uuden kokoonpanon. Juuri valitti A. Vulpus Kuurojen Lehdessä NTT:läisten »vanhuutta» ja nyt on toimikuntaan tullut lisää näitä »nuoruutensa ohittaneita».

Turussa pidetyillä nuorisopäivillä esitettiin Eskon uusi suunnitelma: Suomi jaetaan alueisiin ja joka alueella olisi oma edustajansa NTT:ssä. Samalla nämä edustajat olisivat alueensa kuurojen eräänlaisia jokapaikanhöyliä; kävisivät alueensa kuurojenkoulussa, yhdistyksissä, nuortenkerhoissa, pitäisivät tarkkaa kortistoa alueensa kuuroista ym. Jokaisen alueen paikalla ollut edustajaryhmä sai valita ehdokkaansa ko. edustajaksi. Minut valittiin Hesän ympäristön höyläksi. Tosin ilmoitin, etten perhesyistä eh-tisi käydä kuurojenkoulussa, yhdistyksissä, pitämään kortistoa ym., mutta Esko sanoi hoitavansa ne puolestani. Vaikka asiasta jo NTT:n piirissä keskusteltiin, jäi minulle hämäräksi tällaisen edustajan tarkoitus. Mitä hän tekee kuurojenkoulussa, yhdistyksissä, kortistolaan? Onko hän jonkinlainen apukonsulentti, tiedottaja, »sosiaalinen-vos»

Kun sain tietää NTT:n uuden kokoonpanon tiedustelin eräältä halli-

Moni nykyihminen käyttää hyväseen jopa vääryällä tavalla yhteiskunnan suomina etuisuuksia. Valitellaan ja voivotellaan olemattomia-kin vaivoja, elikkä ollaan tekosairaita, ja takuulla tulee sairaslomaa. Ville on aina luullut, että sairaslomalla sairastetaan. Levätään, syödään lääkkeitä ym. hoitoa. Vaan onpa nähty muutakin tehtävän. Eräskin Villen kaveri sai 1 kk sairaslomaa, ja sen aikana hän nakuteli itselleen kesä mökin. Villen ihmetellessä, miten hän, sairas mies tekee sellaista työtä, se kaveri nauraskeli vaan.

Samantapaisia esimerkkejä on nähty paljon. Sairasloman aikana

tuksen jäseneltä, joka oli mukana päättämässä asiasta, syytä miksi eräät ehdolla olleet nuoret pudotettiin pois ja tilalle valittiin vanhempia henkilöitä. Sain tietää, että nuorten on ensin saatava kokemusta omista nuortenkerhoistaan ja vasta kun ovat vanhempia ja ymmärtävät yhdistysasioita voidaan heidät valita NTT:hen. Jos asia todella on näin, oli vikapisto aikanaan valita minut mukaan NTT:hen. En ollut päivääkään istunut ainoassakaan johtokunnassa, en osannut silloin edes kunnolla viittoa, olinhan ollut vasta vuoden kuurojen parissa. Ensimmäisen vuoden istuinkin kunnioituksesta mykkänä ja ihailin etenkin Liisan ja Eskon puhtia. Siitä se vähitellen alkoi mennä ja nyt olen mukana kahdeksatta vuotta. Olenkin sitä mieltä, että puolet NTT:läisistä pitäisi olla nuoria, puolet niitä kokeneempia, sillä paras opettaja meille kuuroille on käytäntö.

Minulle sanottiin, etteivät nämä nuoret olisi pystyneet hoitamaan kontaktia kouluihin, yhdistyksiin ym. Voi voi, kun minä olen niin tyhmä, etten ymmärrä, minkälaisista tämän kontaktin pitäisi olla! Pitäisikö järjestää kursseja, illanviettoja, käydä luennoimassa kuuroista, kertoa nuorille mitä saa tehdä mitä ei, vai-ko vain näyttäytyä paikan päällä?

on tehty huvimatkoja ja pidetty muutakin hauskaa meininkiä. Sano-vathan ne, että »hullu paljon työtä tekee, viisas pääsee vähemmällä.»

Totta näkyy olevan.

Nyky-yhteiskunta pitää siis hyvää huolta nykyihmisistään, suoden hänelle monia etuisuuksia, joista ei ennen osattu uneksiakaan. On siis nykyihmisen syytä olla tyytyväinen, mutta onko? Valitetaan kaikesta. Miten kaikki on niin kallista, eivät-kä rahat riitä. Ei ne rahat riittä-neet ennenkään, mutta

»tultiin toimeen omillaan
kaikki oli mallissaan
aikaan entiseen.»

Vieteri Ville

KERHON KURAATTORI

Outo vierasperäinen sana KURAATTORI. Mikä se semmoinen on? Onhan se hienolta tuntuva. Siis joku iso kiho, niin iso, ettei hänen kanssaan voi aivan vapaasti haastella, ehkäpä niin iso, että häntä on suorastaan vältettävä. Ehkäpä häntä rinnastetaan valvovaan ja vahtivaan poliisiin?

Kansalainen kuin kansalainen tuntee jonkinlaista vastenmielisyyt-

Nuorisopäivillä puhuttiin myös ammattikoulun nuoriso-ongelmista ja kuurojen varhaisnuorisokasvatuksesta. Näihinkin pitäisi NTT:n puuttua ja löytää lääke. Kyllä nyt on taidettu leipoa suurempi kakku kuin mitä jaksetaan syödä ja NTT:n vaikutusvaltaa suurenneltu ja tehtäväkenttää paisuteltu. Tietysti ongelmia aina on ja on hyvä että ne tiedostetaan, mutta asiat ovat niin monitahoisia, ettei niitä yksi NTT pysty ratkaisemaan. NTT:n olisi parasta keskittyä nuoriin ja nuortenkerhoihin ja auttaa niiden toimintaa konstilla tai toisella niin virikerikkaaksi, että nuoret itse tuntevat halua tulla mukaan toimintaan. Tämäkin on eräänlaista nuorisokasvatusta. Nyt vedetään mukaan liian vaikeita asioita, jotka meillä tavallisilla kansalaisilla menevät yli ymmärryksen.

Siis nuoret mukaan NTT:hen! Nyt on NTT:stä tullut eräänlainen auktoriteetti, pikkuhallitus; peräti kolme sen jäsenistä on jäsenenä liiton hallituksessa ja ainakin kaksi on puheenjohtajana omassa yhdistyksessään. Ihan tässä alkaa tuntea itsensä liian tyhmäksi ja pieneksi noin arvovaltaiseen seuraan, ja ennen kaikkea — liian nuoreksi!

Lopuksi haluan NTT:n jäsenille sanoa, ettei tämä kirjoitus ole tarkoitettu henkilökohtaisesti otettavaksi, ei minulla henkilökohtaisesti ole mitään teitä vastaan. Kysymyksessä on periaate, nuoret mukaan nuorisotyötoimikuntaan.

Eskon idea maamme jakamisesta alueisiin ja kunkin alueen edustajan mukana olo NTT:ssä on sinänsä hyvä, mutta kaipa muututtamasta yksinkertaisemmaksi ilman kaikkia konsulenteille, opettajille ym. kuuluvine velvollisuuksineen.

Eija

tä poliisiin ja kaikkiin valvojiin ja vahteihin. Halutaan olla vapaita. Nuortenkerhoihin on semmoinen KURAATTORI kuitenkin valittava, kun kerran kerhon säännöissä niin sanotaan.

Monessa kerhossa kuraattorin toiminta supistuu siihen, että valittu alkaa olla entistä tärkeämmän näköinen ja sanoo, että katsos — minut on valittu nuortenkerhon kuraattoriksi, khöm. Asenteita on monenlaisia, niinkuin on ihmisiäkin. On tapauksia, joissa kuraattori ei tiedä mitä hänen tehtäviinsä kerhon piirissä oikein kuuluu. Tuo tietämättömyys on kuitenkin helposti korjattu, tarvitsee vain lukea tarkemmin kerhon säännöt 10 § kohdalla, niin asia on selvä. Saman neuvon voi antaa myös nuortenkerhojen johtokunnillekin: Tutkikaa tarkoin säännöt, mieluummin yhdessä kuraattorin kanssa jolloin voitte myös keskustella asioista vapaasti.

Ja käsite KURAATTORI = Neuvonantaja, opastaja.

Sääntöjen mukaan kuraattorin pitäisi olla kiinteästi kerhon toiminnassa mukana. Siis kerhoilloissa, johtokunnan kokouksissa, kursseilla, leireillä jne. Joka paikassa mukana, aina neuvomassa ja auttamassa ei kuitenkaan torumassa. Ole-malla kaikessa nuortenkerholaisille vanhempi veli (tai sisko?) Jos kuraattori on ottanut tehtävänsä vakavasti ja on heti vaalikokouksen jälkeen järjestäytymiskokouksessa mukana, hän myös tietää missä seuraava kokous on ja minkälaisia suunnitelmia kerholla on vastaisuudessa.

Kerhon puheenjohtajan tulisi muistaa kokouskutsuja ja tiedoituksia lähettäessään myös kuraattori, sillä kuraattori on siinä verrattavissa johtokunnan jäseneseen.

Joskus on sattunut tahallaan tai tahattomasti, että kuraattorille ei ole toimitettu tiedoitusta tai kokouskutsua. Tällöin kuraattori helposti tuntee, että johtokunta yrittää syrjäyttää hänet, vaikka jäsenet ovat hänet tehtävään valinneet.

Nuorilla on aina rohkeita suunnitelmia, joskus liiankin rohkeita niin, että voi tulla vahinkoja. Vahingot voidaan kuitenkin välttää jos epävarmassa tapauksessa kysytään kuraattorin — »isonveljen» — neuvoja.

NIX

— Meidän piiri —

JOULUA ODOTELLESSA

Kirjoittanut Soili Kahelin

Aamulla Jari herää klo 8. Hän nousee ja herättää Timon. Jari ja Timo menevät ulos. Jari etsii ja löytää pienen kuusen, mutta Timo haluaa ison kuusen ja ottaa sen. Jari ja Timo kantavat kuusta. Jari koputtaa oveen. Äiti avaa, hämmästyttää ja on iloinen, kun on kaunis kuusi. Äiti sanoo, että tulee ottaa läheltä taloa kuusi. Timo ja Jari menevät sisaren luo. Äiti ostaa paljon joululahjoja. Äiti leipoo paljon torttuita ja pullaa. Illalla äiti koristaa kuusta. Siihen pannaan sähkökynttilöitä. Timo ja Jari tulevat koiran kanssa. He koputtavat ovea. Äiti avaa ja pelkää koiraa. Äiti nauraa koiralle. Lauantaina tulee paljon vieraita. Äiti pesee vaatteita. Timo ja Jari menevät luomaan lapiolla tieltä lunta pois ja tuovat hiekkaa. Pian tulee vieraita Jarin kotiin. Vieraat ihailevat huoneessa kaunista, isoa kuusta. Äiti keittää kahvia ja valmistaa jälle-lökakkua. Jari ja Timo ottavat lautaselle jälle-lökakkua. Äiti nauraa. Myös vieraita naurattaa. Vieraat antavat lahjoja Timolle ja Jarille. Lahjat ovat leluja, autoja ja kuorma-auto. Jari on iloinen, kun auto on Volvo. Hän sanoo: »Kiitos paljon». Äiti sanoo, että pitää mennä rukkumaan klo 21. Vieraat antavat viiniä lahjaksi äidille. Äiti sanoo: »Paljon kiitoksia». Yöllä äiti ja vieraat juovat viiniä. He tanssivat. Jari kuulee ja herättää Timon katsomaan. He kurkkivat. Timo ja Jari puhuvat asioista. Jari avaa ovia hiljaa. He menevät keittiöön. Äiti naurattaa vieraita ja nyt kaikki menevät nukkumaan. Aamulla Jari ja Timo herättävät äitiä. Äiti herää. Jari sanoo äidille, että äiti pian nousee ja tulee isän luo. Isä on tullut Tanskasta. Äiti keittää kahvia ja isä tulee juomaan. Hän koputtaa ja Jari avaa oven ja sanoo: »Tervetuloa». Äiti syleilee isää. Äiti on kovasti iloinen. Äiti kysyy mitä isälle kuuluu. »Hyvä matka oli Tanskassa. Mukava oli olla Tanskassa», sanoo isä. Äiti kuuntelee ja he keskustelevat Tanskan asioista. Isä huomasi, että Jari ja Timo olivat iloisia ja mukavia. Isä oli myös iloinen.

JOULULOMALLA

Kirjoittanut Sisko Aljasalo

Joululoma alkoi 21 päivänä joulukuuta. Juhlassa oli hauskaa. Juhla loppui. Me menimme syömään. Sitten me lähdimme kotiin. Me ajoimme pitkän matkan. Minä menin taksiin. Minä menin kotiin. Minä siivosin lattiaa ja minä pesin astiat. Sunnuntaina aamulla me ajoimme Suontakaan. Me ajoimme Helliin luo. Helli antoi minulle lahjoja. Äiti antoi Topille lahjoja. Äiti haki joulukuusen. Äiti pani joulukuusen jalkaan. Hän koristi kuusen kynttilöillä. Oli pani käpyjä oksille. Minä sain suklaata, kynsilakkaa, poistoinetta, alushousut, lakanat, tynnyt ja sukahousut. Me paistimme makkaraa haarukassa makkaraa. Minä katselin televisiota. Me söimme kakkua. Sitten aamulla me heräsimme. Erkki, Tarja, isä, äiti ja minä ajoimme Suontakaan. Äiti meni Helliin luo. Äiti kutsui Helliä ja Topia meille. Me ajoimme Laitilaan. Siellä oli paljon vieraita. Minä olin Erkin, Tarjan, isän, äidin, Helin ja Topin kanssa joulukirkossa. Illalla keskiviikkona me menimme sairaalaan katsomaan kuuroa tättä. Hänellä on halvaus. Hän ei voi viittoa. Tätti oli iloinen kun minä menin katsomaan. Tädin mies oli kotona. Paavo oli surullinen ja vähän itki. Rouva oli 71 vuotta vanha. Uudenvuodenäönä minä katselin raketteja. Poika heitti sähkökaisen. Yöllä me menimme suoraan kotiin. Me menimme nukkumaan. Sitten päivällä minä kuorin perunia. Äiti keitti kalakeittoa. Äiti

oli iloinen. Me söimme kalakeittoa. Minä puin vaatteet. Sitten me odotimme taksia. Taksi ajoi Raumalle. Linja-auto ajoi Haukkalaan. Se ajoi pitkän matkan. Linja-autot saapuivat Haukkalaan. Joululomalla oli hauskaa.

JOULULOMALLA

Kirjoittanut Mirja Kampas

Joululomalla oli hauskaa. 21. 12. 74 lauantaina aamulla klo 8 alkoi joulujuhla. Sitten matkustimme kotiin. Minä hämmästyin. Siellä oli koiranpentu. Se oli ruskea. Minä autoin äitiä, siivosin ja tiskasin. Isä ja Reijo menivät kävelen etsimään kuusta. He löysivät sen ja kantoivat olkapäähän päällä kuusen kotiin. Minä söin hyvää kinkkua. Minä sain joululahjaksi säätalon, kynsilakkaa, kukkaron, kynsileikkurit, yöpuvun, 2 suklaalaatikkoa ja vielä muuta. Meidän lähellä metsässä oli susi. Anja kuuli kun susi ulvoi. Eilen olimme Anja, Markku ja minä metsässä hiihtämässä. Viime maanantaina tuuli kylmästi. Anja meni aina Akun kanssa ulos. Äiti sai joululahjaksi tossut, peilin, kynttilänjalan, perunankuorimaveitsen, kukkaliinan ja vielä muuta. Myös Anja sai joululahjaksi lääkarilaukun, turkislapaset, yöpuvun, laukun ja helmet. Reijo sai joululahjaksi lapaset, kypärän, lasit, auton, moottoripyörän ja vielä muuta. Viime keskiviikkona oma sisko tuli käymään. Minä hämmästyin. Minä menin ulos hiihtämään. Äiti meni keittämään kahvia ja Aku meni perässä.

JOKIRANNASSA

Kirjoittanut Irma Perälä

On kaunis kesä. On mukava lomaaika. Ilma on kaunis. Taivas on sininen ja vähän pilvinen. Rannalla on koivuja ja haapoja ja vähän huonoa ruohoa. Tukkeja tulee vetä pitkkin. Yksi tukki on rannassa kiinni. Vesi vähän lainehtii. Kaukana on saaria ja kaunista metsää. Siellä on hyvä poimia mustikoita ja puolukoita. Vähän vaikea on kävellä jyrkkää rinnettä. Loivaa rinnettä on helppo kävellä.

Koivun runko on vääriä. Antero ja Liisa kävelevät rannalla. He istuvat rungon päällä. Sitten Antero ottaa Liisan syliin. Liisa on ujo. Se on mukavaa elämää. Mutta sitten tulee muurahaisia. Muurahaiset menevät Anteron housuihin. Muurahaiset purevat. Antero sanoo: »Satuu, kun hullut muurahaiset purevat». Liisa nauraa. Antero juoksee nopeasti rantaan ja kengät ja housut kastuvat. Liisa nauraa kovaa. Antero on mukava. Liisa sytyttää nuotion. Se lämmittää ja kuivaa housut ja kengät. Antero yrittää istua. Ei voi. Sattuu takapuoleen. Liisa sanoo: »Voi, voi, voi».

Yöllä on kaunista. Taivas on punaisen, oranssin, keltaisen ja sinisen värinen. Antero ja Liisa katsovat taivasta ja kuuta. Sitten he menevät kotiin. Antero sanoo: »Hyvää yötä ja kauniita unia». Haapa ja koivu ovat kuunnelleet uteliaasti asioita. Muurahainen nauraa ja myöhemmin puree uudestaan Anteroa takapuoleen.

URHEILUA

Urheiluliiton toiminnanjohtaja on vaihtunut

Kuurojen Urheiluliiton hallitus myönsi kokouksessaan 18.1.75 liiton toiminnanjohtajana toimineelle Jarmo Narmalalle tämän pyytämän eron tehtävästä. Uudeksi toiminnanjohtajaksi 1.2.75 alkaen valittiin liiton koulutuspäällikkö Esa Kauppinen. Koska Esa Kauppinen ennestään oli ollut liiton palveluksessa päätoimisena työntekijänä, niin muutos merkitsee myös sitä, että liitolla nyt on ensimmäisen kerran päätoiminen toiminnanjohtaja.

SKUL:N LENTOPALLON SM-SARJOJEN TILANNE

21.1.75 (naiset ja miehet:)

Miehet:

Valpas		4	4	0	12—0	8
Jalo		5	3	2	9—7	6
Hero		5	1	4	6—14	2
PKU		4	1	3	5—11	2

Naiset:

Hero		3	3	0	9—7	6
Jalo		4	2	2	9—7	4
Valpas		3	0	3	1—9	0

Ottelutuloksia (erät):

Miehet:

PKU—Hero 3—2 (15—11, 6—15, 13—15, 15—10, 15—8). Jalo—Valpas 0—3 (7—15, 9—15, 12—15).

Naiset:

Jalo—Valpas 3—1 (15—12, 15—3, 11—15, 15—9).

SeLe

KILPAILUKUTSU

Kansalliset hiihtokilpailut järjestetään Kuopiossa Laivonsaaren maastossa maaliskuun 8. päivänä klo 13.

Sarjat: yleinen, ikämiesten ja nuorten 20 v. 15 km, naisten 5 km.

15 km:llä kilpaillaan sarjasta riippumatta Väinö Pellin lahjoittamasta kiertopokaalista. Timo Karvosella, Aulis Palovaaralla ja Kauko Kekäläisellä on kaikilla yksi kiinnitys pokaaliin.

Ilmoittautumiset 23.2. mennessä os. Väinö Pelli, Tihohtarentie 1 A 12, 70500 Kuopio 50.

Kuopion Kunto r.y.

KILPAILUKUTSU

Kuurojen Urheiluliiton hiihtomestaruuskilpailut järjestetään helmikuun 22—23 päivänä Mikkeliissä kuurojenkoulun maastossa.

Ohjelma:

Lauantaina 22.3. klo 13: yleinen, ikämiesten 35 v. ja nuorten 20 v. 15 km, ikäm. 43 v. 10 km, pojat 18 v. 10 km, 16 v. 5 km, 14 v. 5 km ja naisten 5 km. 15 km:n hiihdossa kilpaillaan joukkuehiihdossa, jossa huomioidaan kunkin seuran kolmen parhaan hiihtäjän ajat sarjasta riippumatta.

Sunnuntaina 23.2. klo 11: Yleinen 30 km, naisten 10 km, tytöt 18 v. 5 km, 16 v. 4 km, 14 v. 3 km, poikien 18 v. 3x5 km ja 16 v. 3x5 km. Viimeksimainitussa kilpaillaan kulta-seppä Boris Strömin lahjoittamasta kiertopalkinnosta.

Ilmoittautumiset 15.2. mennessä os.: Pertti Pärnänen, Rakentajantie 54, 50600 Mikkelä 60. Hiihtoterveisin

Mikkelin Kuurot Urheilijat

KORIPALLOILUN MESTARUUSSARJAN

kevätkierros pidetään helmikuun 22—23. päivinä Turun palloiluhallissa, Itäinen Pitkäkatu 45:ssä. Lauantaina klo 17—20 on kaksi ottelua, sunnuntaina on yksi ottelu, jonka ajankohdasta ilmoitetaan paikan päällä. Otteluihin osallistuvat mestaruuden puolustaja Tampereen KU, Helsingin Hero ja Turun Valpas.

Helmikuun 22 päivänä klo 20 on Turun kuurojentalossa iltama hauska ohjelmalla. Tanssia musiikin tahdissa. Arvontaa ym.

Tervetuloa läheltä ja kaukaa.

Turun Valpas r.y.

KILPAILUKUTSU

Kansalliset pöytätennistakilpailut järjestetään Hämeenlinnan Kuurojentalossa helmikuun 22 päivänä klo 11. Sarjat: miesten ja naisten kaksinpeli, miesten nelinpeli ja sekanelinpeli. Ilmoittautumiset 17.2. mennessä os: Ossi Ottela, Papinniityntie 56 as 11, 13200 Hämeenlinna 20.

Hämeenlinnan Häli r.y.

SEURATOIMINTAA

Kuurojen Kunto r.y. Illanvietto kansallisten hiihtojen yhteydessä maaliskuun 8 päivänä klo 18 Invaltalossa Tihohtarentie 4. Tervetuloa.

Mikkelin Kuurot Urheilijat r.y. Illanvietto SKUL:n hiihtomestaruuskilpailujen yhteydessä helmikuun 22. päivänä klo 18 kuurojenkoulussa. Tervetuloa Mikkeliin.

KIITOS

Kiitämme sydämellisesti Suomen Kuurojen Urheiluliittoa ja kuurojen urheiluseuroja ja kaikkia muita, jotka muistivat seuraamme 40-vuotispäivänä.

Lahden Kuurot Urheilijat r.y.

Naisten valmennusleiri

järjestetään Malminharjussa 8—9.3.1975

Leiri on tarkoitettu etupäässä yleisurheilijoille, mutta muidenkin urheilumuotojen harrastajat ovat tervetulleita. Leiri on maksuton, mutta matkakulut on jokaisen osanottajan itse maksettava. Ilmoittautumiset 3.3.75 mennessä toiminnanjohtaja Esa Kauppiselle, os. Teininkuja 4, 65320 Vaasa 32.

Nordiska rådets möte

Dövas nordiska råd höll sitt möte i Leksand i Sverige 29.11—1.12.74. Från Finlad deltog Liisa Kauppinen och Runo Savisaari. Ett tiotal ärenden behandlades.

Först företogs val av ordförande. Enligt stadgarna väljs han för två år i sänder och undertecknads mandat utgick vid tiden för Åbo kongressen. Utan någon diskussion ansågs det att Danmarks representant nu var i turen. Plum valdes enhälligt till rådets ordförande för de följande två åren.

Sedan följde frågan om sekreteraren. Annalise Harboe hade meddelat att hon tänker avgå från den posten. Hon är nämligen inte mera dövkonsulent och därför står hon på sidan om fältarbetet. Hon stod fast vid sitt beslut, varför man gick med på att bevilja henne avsked. Beslut gjordes att Plum skall försöka få en lämplig person till nästa möte. Harboe har skött detta åliggande ända sedan år 1955 utan avbrott.

De olika ländernas representanter berättade på vilket sätt döva och dövorganisationerna understöds av staten i respektive länder. I korthet kan sägas att t.ex. invalidpenningen förekommer i Danmark och Finland, vilket är av stor betydelse för de döva. I Norge får de döva göra avdrag från skatten, men det avdraget är mycket mindre än vad invalidpenningen utgör. Ingendera systemen förekommer i Sverige. Danmark tycks vara bäst utrustad på socialvårdsområdet med 12 konsulenter. Vi i Finland har, utom tre socialkuratorer, också ett tiotal heldagsdövsyster eller motsvarande funktionärer. Tolknätet är kanske bäst utvecklat i Sverige. I Norge och Sverige är dövas folkhögskolor inrymda i statliga kurscentra, i Finland är den delen ordnad i samband med Åbo universitet och vårt Malmiharju. Av alla dövförbund tycks Sveriges vara det förmågnaste, vilket beror på den stora och välorganiserade insam-

lingsverksamheten. Hörselvården är bäst ordnad i Danmark och Sverige, likaså hjälpmedelservicen. Kyrkan arbetar bäst hos oss, den verksamheten är enastående i världen.

Man har tidigare bestämt att två seminarier skall hållas under 1975, ett teckenspråkseminarium i Sverige i mars och ett tolkseminarium i Danmark på hösten. Då man tydligen inte kommer att få medel från nordiska kulturfonden, beslöt man att endast tre deltagare får delta från varje land.

Länge diskuterade man det **nordiska ungdomsläget**. Vid läget i Mäntsälä hade man de olika länderna emellan kommit till att följande läger skall hållas: i Norge 1976 och på Island 1978. Men då Island gärna ville ordna nästa läger, beslöt man följande: Island 1976, Norge 1977, Sverige 1979, Danmark 1981 och Finland 1983. Man valde de ojämn årtalen för att inte komma i kollision med kongresserna (festivalen). Man beslöt att varje land sänder en representant till Island nästa år för att delta i mötet med förberedelserna för läget.

Man visste att alla är intresserade av **världskongressen** i Washington 30.7—6.8. 1975. Man skall undersöka vilket som är det billigaste charterflyget till USA. Det danska förslaget föreföll att vara det bästa och om SAS transporterar finnarna gratis till Danmark och retur, blir deras förslag det billigaste för oss: Annars skall Finland ordna en egen resa. Man diskuterade också att gemensamma nordiska tolkar skulle sändas med, men då det finns få teckenspråkskunniga tolkar som kan engelska kom man inte till något resultat. Varje land ordnar sin tolkfråga själv och om man får tolkar, kan alla nordiska länderna ha nytta av dem.

Man talar om döva och hörselskadade och betydelsen är mycket brokig. Ett ord behövs som **beteknar döva**. Förslag från de olika

Händernas budskap mildrar förlust av syn och hörsel

När örat inte hör, och ögat inget ser, blir händerna — känslan — det enda kommunikationsmedlet. Mathilda och Johannes Granfors i Råfsbäck, Övermark lever i en tyst värld. Båda är döva sen födseln och Johannes obotligt blind de senaste tjugo åren. Tidningar, radio TV eller telefon har de inte användning för. Enda kontakten med omvärlden ges av människor, som kan teckna bokstäver och ord med sina händer.

Mathilda och Johannes Granfors kommer att fira sin jul i stillhet. På bordet står fyra adventljus tända, och i skenet av ljusen äter de sin julgröt. Kanske kommer någon och hälsar på. Kanske skickar släkt och vänner julkort med hälsningar som de inte orkar besvara.

länderna skrevs upp på tavlan och efter diskussion fann man Finlands vara det som närmast motsvarade begreppet. Man beslöt sända förslaget till varje land för utlåtande och så tas saken upp på nästa möte.

Finlands deltagare redogjorde för **kongressen i Åbo**. Man konstaterade att förlusten blev stor. Ett bildband med text som räcker ca 45 minuter skall sändas till varje land, ett slags reportage från kongressen. Pjäsen »Pastori Jussilainen» togs på band, likaså de mera lyckade teckenspråksproppvisningarna. Kongressboken utkommer under sommaren 1975.

Man har konstaterat att **resekostnaderna till Nordiska rådets möten** blir dyrast för Finland och lägst för Sverige. Skillnaden är inte ändå så stor, man beslöt fortsätta som förut, varje land betalar själv sina resekostnader. Här kan berättas, att Sveriges dövas förbund på många sätt bevisat gästfrihet mot Finland, senast genom att inbjuda fyra av vårt förbunds representanter till en veckas studieresa till Sverige.

Följande möte skall hållas i Köpenhamn 26—27.4. 1975.

Runo Savisaari

Mathilda är 81 år gammal, och Johannes fyller snart 83. Tidigare läste Mathilda dagstidningarna och tecknade nyheterna i Johannes hand. Men nu är hon sjuk och trött, och orkar inte göra det längre.

Men trots åldern och sitt handikapp trivs de bäst hemma i egen stuga, och vill inte flytta annanstans. Johannes går varje dag ut i vedlidret, sågar med sågen, klyver vedträn med yxan och bär in. Han kan även koka gröt och kaffe när det behövs.

TOLK BEHÖVS

Det är en helt annorlunda värld som här möter besökaren i den grå stugan med en litet gammaldags prägel. Eftermiddagen är mörk och kulen, då vi träder in, men inomhus finns ljus och värme.

Vi försöker med hemvårdarens hjälp få igång ett samtal. Till en början blir det ren utfrågning.

Men så kommer vår tolk, Alma Granfors. Hon är gift med Johannes bror. Hennes båda föräldrar drabbades som barn av scharlakansfeber och förlorade hörseln. Därför behärskar hon teckenspråket till fulländning. Nu går det lätt att samtala.

SKOLKAMRATER

De träffades i svenska dövsolan i Borgå, Mathilda och Johannes. Där gick de åren 1902—10. Det var tolv elever i klassen.

Mathilda fortsatte sen ett halvår i sylära i Solf. Hon har sytt många vadmalsrockar och byxor i sina dagar. Och annat med för den delen. Det har hon fortsatt med till hög ålder. Allt blev snyggt och välgjort.

Ibland kom Johannes och hälsade på i hennes hem i Långåminne i Malax. Han åkte den långa vägen på cykel. År 1937 gifte de sig. Äktenskapet är barnlöst.

De har skött sitt lilla jordbruk och hade förr tre kor och en häst. Det gick bra ända tills Johannes fyllde 65. Då började hans syn försämrats. Han besökte läkare bl.a. i Helsingfors och Umeå, men ansträngningarna gjordes förgäves. Synnerven är slut, löd diagnosen. Inget att göra.

Det var ett hårt slag, men Johannes fortsatte med jordbruksarbetet så länge det gick. På sistone

Vi ville träffa döva i Kenya

Under senaste november besökte Eeva och Lauri Paunu Kenya som turister. Ur LP:s resedagbok några plock:

»Vi ville gärna träffa döva i Nairobi» — hade vi sagt ett par dagar tidigare åt vår guide — »Kan du ta reda på var de brukar träffas».

Vår guide Anneli (Lewis), en energisk ung människa född i Finland, lät sin man ta reda på saken. Han är läkare på ett stort sjukhus. Och detta var svaret:

»Det finns ingen dövförening i Nairobi, troligen inte i hela Kenya. Döva har ingen gemensam verksamhet och det finns inte heller en förening för vuxna döva. Endast för barnen verkar en förening som heter Kenya Association for the Deaf och den uppehålls av de hörselskadades skolor. Man vet inte om några vuxna döva.

Nåja, inte brukar läkarna i Finland heller veta så mycket om de

såg han så litet, att hans bror t.ex. brukade hjälpa honom att köra första fåran, då han skulle plöja. Sen klarade Johannes och hans häst resten.

Småningom måste jorden utarrenderas. Först åt enskilda och sedan paketerades den.

HEMHJÄLPEN OUMBÄRLIG

Hjälp i sitt dagliga liv får de av kommunens vårdpersonal. Denna betydande lättnad inträdde för ett par år sen, då de beviljades hemhjälp. Fem dagar i veckan får de besök av hemvårdaren i Övermark, Iris Storthors, eller av hemhjälpare Elvi Franzén.

Ett besök varar 4—5 timmar. I hjälpen ingår bl.a. matinköp och matlagning samt städning. Och sen förstås samtal i den utsträckning tid och kunskaper medger. Det ingår inte i vårdutblidningen att lära sig teckenspråk. Vad de kan teckna har de fått lära sig på egen hand.

En organiserad hemhjälp är ovärderlig för människor som annars skulle få lita till hjälp av släkt och vänner eller tvingas bryta upp från sin egen hemvana miljö.

(Närpes tidningen 21.12.-74)

dövas verksamhet, tänkte jag. Männe inte kyrkan veta bättre. Och jag sökte i telefonkatalogen efter en dövpräst, sökte efter ett namn som skulle ha med döva att göra. Nej, ingenting. Men så fann jag bland arbetarna i anglikanska kyrkan en sjukhuspräst, pastor Stanley Kadin. En sjukhuspräst måste veta något, kanske han haft döva patienter. Han kom på kvällen till vårt hotell Milimani.

»Nej, vår kyrka har ingen verksamhet bland döva, inte heller den katolska kyrkan, vad jag vet. Men Frälsningsarmén har det, om någon.»

Jag berättade för Kadin om de dövas skolning i Finland, deras föreningsverksamhet, kulturintressen, församlingsliv, dövsolan i Keren som döva själva har grundat. Detta var något nytt för prästen. Han hade aldrig tänkt på vad det vill säga att leva som döv. På andra sidan spåkmuren. Han lovade ta upp saken med ärkebiskopen i hans kyrka. Han hoppades på andligt och materiellt stöd från industriländerna. Jag gav honom namnet på den engelska dövprästen Tom Sutcliffe (som själv blivit döv) och lovade skicka hans adress.

»Jag förstår, de döva är som lamm utan herde. De behöver hjälp. Och hjälpen måste komma nu, för Jesus kommer snart. Det finns tecken i tiden som säger att Jesus kommer snart» — Så avslutade en människa från fjärran land, som blivit en vän, vårt samtal.

En telefonpåringning till Frälsningsarméns huvudkvarter. Den som svarade släppte lös en flod av främmande svahilsika ord. Jag försökte förklara att jag ville tala med någon som kunde engelska. Samtalet kopplades till en vänlig herre:

»Nej, Frälsningsarmén har ingen verksamhet bland döva, vad vi vet har ingen kyrka det heller. Det finns ingen dövförening i Nairobi, knappast i hela Kenya. Vi vet att man t.ex. i England arbetar gemensamt för blinda och döva, men här är man tvungen att begränsa arbetet enbart till blinda. Vi har folkskola och mellanskola för blinda och också annan verksamhet.»

Här i Finland fick jag veta av fru Castren, som bott i Kenya och arbetat bland döva barn, att det finns

Helsingfors svenska arbetarinstitut

Det svenskspråkiga arbetarinstitutet har ett stort program. Man har mycket att välja på. Bl.a. också gymnastik för personer alla av olika åldrar.

För ett par år sedan fick döva också tillträde till institutet. Här betydde det inte om man var finsk eller svenskspråkig, då undervisningen tolkas till teckenspråket. Men i grupperna måste ingå minst 7 deltagare. Till finska och svenska modersmålskurserna anmälde sig så många döva att minigränsen överskreds mer än väl. I början hölls kurserna i institutets ändamålsenliga lokaler. Men så överflyttades kurserna till dövföreningen av praktiska skäl, de döva hade ofta ärende till föreningen efteråt i alla fall.

Lärare för kurserna har varit Irja Kuitunen med Rea Stadius som tolk. De är anställda på arbetarinstitutet, d.v.s. hos Helsingfors stad. Deltagarantalet har varit konstant nästan hela tiden, vilket tyder på stort intresse.

Strax före jullovet träffade jag lärare Irja Kuitunen vid slutet av

många skolor för hörselskadade där. Man undervisar dem »oraliskt» eller muntligt utan tecken eller fingeralfabet. Det blev oklart för mig vad man menar med ordet hörselskadad. Är de kanske lomhörda. Man talar många slags språk i Kenya, varje stam har sitt språk. Det skulle vara absolut nödvändigt för de döva att ha ett gemensamt medel som bro över stammarnas språkgränser.

Det finns 12 miljoner människor i Kenya, alltså 12.000 döva. Enbart i Nairobi skulle det finnas 600, som inte har kontakt med andra döva, som är utan vänner, ingen att tala med, ingen vetenskap om Gud. Otroligt!

Man har sagt att Kenya är det mest utvecklade landet i Öst-Afrika. Men mycket finns att göra också i detta mest utvecklade utvecklingsland.

Lauri Paunu

modersmåls lektionen. Jag bad om en intervju och hon var vänligt med om att svara på mina frågor.

Aura: Du har ett par år hållit lektioner i modersmål för döva, först på Arbis och sedan på dövföreningen. Var tycker du att det går bättre att undervisa?

Irja: Dövföreningen passar kanske bättre, då döva har också annan aktivitet där. Kaffebaren finns där och stämningen är trevlig och naturlig.

Aura: Vad tänkte du när man bad dig ta undervisningen av döva, som du kanske inte hade råkat förut?

Irja: Jag kände mig litet osäker. En döv hade jag blivit bekant med i Sverige. Jag visste hur man skulle tala till döva så att de förstår. Jag visste också att jag inte skulle förstå dem i början då jag inte kan teckna. Då visste jag inte heller hur man skall undervisa döva, men jag beslöt försöka.

Aura: Hur käns det nu att lära dem?

Irja: Det är mycket trevligt att undervisa döva. De är glada, aktiva och försöker faktiskt sitt bästa. Svårigheter finns det ju också, de dövas värld är annorlunda än de hörandes. Det bästa i detta är att jag lär mig själv något också.

Aura: Är det någon skillnad mellan hörandes och dövas studier?

Irja: De dövas ordförråd är mindre än de hörandes. Man måste förklara så enkelt som möjligt, använda vanliga ord. Därför går deras undervisning långsammare. Man glömmer också fortare. Och måste därför repetera oftare.

Aura: Vi döva, åtminstone de flesta, har ett felaktigt ordspråk. Borde vi fördjupa oss mera i det finska språket och sedan studera främmande språk. Vad tänker du om det?

Irja: Att lära sig modersmålet och språkets byggnad hjälper säkert döva i deras studier av främmande språk.

Aura: Vad önskar du av dina döva elever?

Strejken i dövskolan

Det är inte något ovanligt att man strejkar i skolor nuförtiden. Nokia skolstrejken höll på att rubba regeringen till och med. Men nu har det hänt i en dövskola för första gången i historien. Eleverna på en av klasserna för hörselskadade i Lappvikens folkskola i Helsingfors kom inte till skolan den 15 januari. Föräldrarna meddelade skolledningen och pressen att nu hade eleverna gått i strejk.

Händelsen blev en godbit för pressen och det var ju bra. Nu

Irja: Jag sade tidigare att de är aktiva, glada och företagsamma. Det är svårt att begära något mera av dem.

Jag tackade för intervjun och begav mig till julfirningen.

Medan jag skriver detta har kurserna börjat igen på föreningen och de pågår hela varen.

Aura A-k

HELSINGFORS SVENSKA ARBETARINSTITUT OCH DÖVFÖRENINGEN

Under vårterminen har döva i Helsingfors tillfälle att, utom modersmålet och svenska, studera engelska och gå genom en talterapi-kurs. En nyhet i samhället är att utbilda familjedagvårdare, hemmafruar som tar hand om barn vars föräldrar går på jobb. Daghemsskolorna hinner inte till för barnen. Arbis (arbetarinstitutet kallas så i vardagslag) ordnar en lång kurs i familjedagvård för intresserade hemmafruar. Ett led i kursen behandlar också frågan om hur man sköter döva och hörselskadade barn, då sådana också kan tänkas behöva daghemsvård.

En elev studerar franska. Detta är möjligt genom att tolken arbetar med eleven under Arbislärarens uppsikt. Detta sker på frivillig väg.

Pantomimkurssen under hösten måste upphöra då antalet deltagare var för litet.

Rea

blev också andra än barnens föräldrar medvetna om missförhållandena i klassundervisningen och om lärarens uppträdande.

Det framgick också att föräldrarna under tre års tid försökt få någon ändring i saken, men utan resultat. Klagomålen till skolledningen och länsstyrelsen har mottagits nästan med en axelryckning.

Man får en känsla av att de kanske tänkt så här: varför grälar man, de kan vara glada över att barnen ändå får gå i skola.

Får gå i skola. Skola som skola.

När man ordnade skolfrågan så att kommunala hörselskadades skolor upprättades, var jag emot dem. Men när nu saken var avgjord fogade jag mig — i hopp om att beslutsfattarna och de som ansvarade för skolorna var med oss.

Men nej, de ansåg Lappvikens skola vara lämplig helt enkelt för att den var en »skola». De viktiga detaljerna såsom undervisningens nivå, utnyttjande av möjligheterna, upprättande av små klasser, allt detta har blivit bisaker. Och ändå är allt detta viktigt.

Onda tungor berättar att det finns kommunala hörselskadades »skolor» i vårt land, där man samlat barn i 6—16 år i samma rum och att den enda läraren är icke kvalificerad.

Onda tungor har också berättat att till lärare i de kommunala hörselskadades skolor antas vilken speciallärare som helst. Enligt den kommunala skolstyrelsens åsikt är det inte nödvändigt med en speciallärare för hörselskadade, en vanlig hjälpskolelärare duger lika bra, eller kanske bättre.

Enligt vad jag vet finns det lärare i mejeri- och köttindustriskolorna o.dyl. Varför anställer man inte dem, de är ju också speciallärare. Visserligen bara på sitt eget område — men i alla fall.

Jag förstår så väl att föräldrarna låtit sina barn strejka i Lappvikens folkskola.

Det har ingen annan utväg. Det döva barnet har inget rättsskydd. Och rättigheten att få samma undervisning som de hörande barnen, den finns inte. Det skulle inte alls förvåna om strejkerna i de kommunala hörselskadades skolor blir mer och mer allmänna.

Jarmo Narmala

Ungdomsarbetskommitté för unga!

måste vara unga, hälften erfarna äldre. Den bästa läraren för oss döva är praktiken.

Man sade åt mig att dessa unga inte kan sköta kontakten med skolor, föreningar o.s.v. Ack, ack, jag är så dum, jag förstod inte i vad denna kontakt skall bestå! Skall man ordna kurser, samkväm, hålla föredrag, berätta för ungdomar vad man får göra och inte göra. Eller skall man överhuvudtaget bara visa sig på de olika platserna? Vid ungdomsdagarna talade man också om yrkesskolans ungdomsproblem och dövas ungdomsfostran. Också här borde NTT ingripa och finna ett botemedel. Man bakar en större kaka än man orkar svälja, det är säkert. Och man förstörar NTT:s inflytande och vidgar arbetsfältet. Den är klart: problem finns alltid och det är bra att tala om dem. Men de är av så mångskiftande natur att NTT inte förmår ensam lösa dem. Det bästa är att NTT arbetar för de unga och ungdomsklubbarna och hjälper dem att fungera på sätt eller annat. Gör det så initiativrikt att ungdomarna har lust att komma med i jobbet. Det är också ett slags ungdomsfostran. Nu tar man med för svåra saker, de går över oss vanliga medborgares förstånd.

Alltså, ungdomarna med i NTT! NTT har blivit en slags auktoritet, en miniregering. Rentav tre av medlemmarna sitter i förbundets styrelse och åtminstone två är ordföranden i sina föreningar. Man tycker sig vara dum och liten i ett så värdigt sällskap, och framför allt — för ung! Slutligen vill jag säga medlemmarna i NTT, att detta är inte avsett som något personligt angrepp. Jag har inte alls något emot någon av er. Det är fråga om principen, de unga bör vara med i ungdomsarbetet.

Eskos idé att vårt land skall delas i distrikt och varje del sända en representant till NTT är bra. Men här fordras en förenkling, inga plikter som ju tillkommer konsulenter, lärare m.fl.

Elja

Dövas Förbunds representantmöte

15—16 mars 1975 på Ävik dövhem i Hyvinge

Programmet

15.3. kl	11.30—12.30	fullmakterna granskas
	13.00—14.30	representantmöte
	14.30—15.00	matpaus f.representanterna
	15.00—17.00	representantmötet fortsätter
	19.00—	samkväm
		utskottens sammanträder
16.3. kl	8.00—10.30	utskottens möten
	11.00—11.45	andaktsstund
	12.00—14.00	representantmöte
	14.00—14.30	matpaus för representanterna
	15.00—	representantmötet fortsätter

Matpauser för övriga deltagare är 15.3. kl 12—14.30 och 16.3. kl 12—14. På Ävik ber man att deltagarna anmäler på förhand till adress:

Dövhemmet Ävik, 05840 Hyvinge 4, tel. 914—20300.

Logi bör deltagarna själva beställa på resandehem eller hotell i Hyvinge.

Brev till Jarmo Narmala!

Tjänare Jarmo!

Jag minns hur det var när vi träffades första gången. Före det hade jag endast hört historier om din klokhet och energi och var ganska spänd när jag den gången kom till Tavastehus. På väg dit tänkte jag endast på en sak: Är du faktiskt en människa som jobbar till och med när du sover? Och när jag kom fram till Dövas Gärd i Tavastehus lyste det bara i ett enda fönster. Paperisampos fönster. Där satt du och arbetade. När du såg mig, vinkade du in mig med ena handen, den andra handen fortsatte med det du höll på med. Jag nästan skämdes över att stiga in och störa dig. Men du lät dig inte störas. Du jobbade och samtidigt samtalade vi.

Detta lyckas för dig. Du förmår göra flere saker på en gång. Och du har många järn i elden. Det finns ett gammalt finskt talesätt som i översättning kanske kan sägas så här: Man jobbar för sju och svälter för åtta. Jag vet inte om man kan säga detta om dig, men många jobb sköter du. Du lär inte ha haft semester på 10 år. Stämmer det? Då är du ett medicinskt under-

verk. En människomaskin. Hur är du fortfarande som en yngling? Mången yngre människa avundas dig säkert och skulle gärna vara ung som du. Säg, vad är din hemlighet? Var får du din kunskap och förmåga? Hur kan du arbeta dag och natt? Dag och natt! Berätta det för mig, och jag skall bli rik. Du säger kanske att du måste arbeta. Kanske. Men varje maskin behöver service. Så också människan. Har du alls tänkt på att hålla semester? Tänk efter! På våren är det kallt eller vått i Finland men i södern är det soligt. Medelhavets varma vågor sköljer över dina fötter och på den varma sanden är det skönt att ligga. Utan sorger, utan arbete. Man behöver inte tänka på någonting. Fullständigt vila. Utan en skrivmaskin.

Men kanske du kan arbeta och fira semester samtidigt. Du förmår ju också det, säkert. Inte sant.

Och när jag begav mig hem igen på natten från Tavastehus, satt du kvar på ditt kontor. För att arbeta. Jag lyfter på hatten för dig och hoppas att du skall orka. Vidare.

Allt gott till dig, önskar

Din brevvän

Minneslistan

Förbundets årsmöte hålls detta år på Ävik. Tiden är inne för föreningarna att nu redan noga tänka på vem man vill välja in till förbundsstyrelsen. Era representanter vet bättre hur de skall rösta om de får direktiv eller anvisningar med sig från hemföreningen.

22.2. JAKOBSTAD. Kl 18 föredragsdag på församlingshemmet, Skolgatan 11. Soini Suni berättar om Israelresan och visar filmer.

22—23.2. ST MICHEL. Dövas idrottsförbund ordnar skidmästerskapstävlingar i dövskolans terräng: Lördag 22.2. kl 13.00: Allm. 15 km — seniorer 35 år 15 km — juniorer 20 år 15 km — seniorer 43 år 10 km — pojkar 18 år 10 km, 16 år 5 km, 14 år 5 km — damer 5 km. 15 km lagskidning. Tiderna för de tre bästa skidarna i varje klubb gäller.

Söndag 23.2. kl 11.00: allm. 30 km — damer 10 km — flickor 18 år 5 km — 16 år 4 km, 14 år 3 km. Pojkar 18 år 3x5 km stafett, 16 år 3x5 km stafett.

Guldsmiden Boris Ström har donerat vandringspokalen.

Anmälan senast 15.2. till Pertti Pärnänen, Rakentajantie 54, 50600 St Michel 60.

SAMKVÄM lördag 22.2. kl 18.00 i Dövskolan. Välkomna!

OY SURDUS AB:S

irdinarie bolagsstämma äger rum i Helsingfors Dövas Förening lokal vid Elisabetsgatan 27 A 8, den 22.3. 1975 kl 13.00. Vid stämman behandlas 9 § i bolagsordningen.

Styrelsen

TIDSKRIFT FÖR DÖVA

Redaktör: Rea Stadius

Köpingsvägen 9

00320 Helsingfors 32

Tel. 576 788

YHDISTYSTOIMINTAA

Vakka-Suomen Kuurojen Kerho. Vuosikokous helmikuun 15. päivänä klo 12 Raisiossa Pellikan talossa.

Varkauden Kuurojenyhdistys r.y. Vuosikokous helmikuun 16. päivänä klo 13 Kuoppakankaan työkeskuksessa. Esillä sääntöjen määräämät asiat. Kaikkien jäsenten toivotaan saapuvan kokoukseen.

Kainuun Kuurot r.y. Vuosikokous helmikuun 16. päivänä klo 12 Kaajanissa Keskuseurakuntatalossa, Kirkkokatu 26. Esillä sääntöjen 12 §:ssä mainitut asiat. — Kainuun kuurot — tervetuloa kokoukseen.

Ylä-Karjalan Kuurot r.y. Sääntömääräinen vuosikokous helmikuun 15. päivänä klo 13 Nurmeksen Höljäkässä Kauko Eskelisen kodissa.

Lapin Kuurojenyhdistys r.y. Vuosikokous helmikuun 22. päivänä klo 13 Rovaniemen Seurakuntatalossa. Esillä sääntöjen 12 §:n määräämät asiat.

Pohjois-Karjalan Kuurot r.y. Vuosikokous helmikuun 16. päivänä klo 13 Joensuun Seurakuntatalossa. Esillä sääntöjen määräämät asiat.

Kemin Kuurojen Kerho r.y. Vuosikokous helmikuun 23. päivänä klo 13 Seurakuntatalossa. Esillä sääntöjen 12 §:ssä mainitut asiat.

Kuurojen Yhdistys Heffata r.y. Vuosikokous helmikuun 16. päivänä klo 12 Kuurojentalossa Vammalassa. Esillä vuosikokoukselle kuuluvat asiat ja 5.000 markan suuruisen kiinnelainan ottaminen Tyrvään Säästöpankista sekä kiinnitysvakuuden myöntäminen yhdistyksen omistamaan kiinteistöön ja aikaisemmin Tyrvään Säästöpankista otetun takuulainan muuttaminen kiinnelainaksi.

Hämeenlinnan Kuurot r.y. Vuosikokous helmikuun 22. päivänä klo 18 yhdistyksen toimitalossa. Perhekerkko ja kuukausikokous maaliskuun 2. päivänä klo 13.

Kuurojen Liiton edustajakokous

maaliskuun 15—16 päivänä 1975 Hyvinkäällä Kuurojenkoti Ävikissä

Yleisohjelma

15.3. klo	11.30—12.30	valtakirjojen tarkastus
	13.00—14.30	edustajakokous
	14.30—15.00	edustajien ruokailu
	15.00—17.00	edustajakokous jatkuu
	19.00—	illanvietto
		valiokuntien kokouksia
16.3. klo	8.00—10.30	valiokuntien kokouksia
	11.00—11.45	hartaushetki
	12.00—14.00	edustajakokous
	14.00—14.30	edustajien ruokailutauko
	15.00—	edustajakokous jatkuu

Muiden kuin edustajien ruokailu on 15.3. klo 12—14.30, 16.3. klo 12—14.

Ävikissä toivotaan, että kokoukseen saapuvat ilmoittavat etukäteen tulostaan, os.: Kuurojenkoti Ävik, 05840 Hyvinkää 4, puh. 914-20300.

Majoituksensa jokaisen on itse järjestettävä matkustajakodissa tai hotellissa Hyvinkäällä.

SHAKKIA

KILPAILUKUTSU

Shakkiturnajaiset järjestetään helmikuun 22 päivänä klo 13 Lappeenrannan Kuurot r.y:n kerhohuoneistossa Suonionkatu 13. Luokat M, A, B ja C, peliajat 5x5 min. Ilmoittautuminen paikalla tuntia ennen kilpailua.

Illanvietto samassa paikassa klo 19.

Seuraavana päivänä klo 11 pidetään henkilökohtaiset pikashakki-kilpailut samassa paikassa.

Shakkiterveisin

Lappeenrannan Kuurojen
Shakkikerho

Kymenlaakson Kuurojen Yhdistys r.y. Vuosikokous helmikuun 22. päivänä klo 18 Inkeröisissä Kymenrannan Osuuspankin kerhohuoneessa.

Iisalmen Kuurot r.y. Vuosikokous lyseolla 16.3. klo 12.

Keravan Kuurojen Kerho. Vuosikokous Hilma Ojalan luona 12.2. klo 18.

Pietarsaaren Kuurojenyhdistys r.y. Esitelmätillaisuus seurakuntakodissa Koulukatu 11 helmikuun 22. päivänä klo 18. Soini Suni kertoo Israelinmatkasta ja esittää filmin.

Hei, kaikki kirjoittamista harrastavat!

Huhtikuun 12—13 päivänä kokoonnutaan Malminharjulla. Kurssiohjelmassa lukee »KIRJOITTAJASEMINAARI», mutta ei se mikään niin viralinen tapaus ole. Kokoonnutaan vain keskustelemaan harrastuksestamme ja innostamaan toinen toisiamme.

Tapaamiin! Muistutan asiasta vielä myöhemmin.

Raija Nieminen

OY SURDUS AB:N

varsinainen yhtiökokous on 22.3.1975 klo 13.00 Helsingin Kuurojen Yhdistyksen huoneistossa, Liisankatu 27 A 8. Esillä yhtiöjärjestyksen 9 §:n määräämät asiat.

Johtokunta

UUSI POSTIOSOITE:

.....
.....
.....
.....
.....

H U O M !

Jos postiosoitteesi
muuttuu — täytä va-
semmalla olevat rivit
— leikkaa koko levey-
den käsittävä liuska ja
lähetä se osoitteella
Kuurojen Lehti, Loke-
ro 62, Hämeenlinna.

Viittoma- kielen opas

on valmistettu viittomakielen opis-
kelijoiden avuksi nimenomaan pois-
tamaan kielen opiskelussa tarvitta-
van kieliopin puutetta. Kirja ei kui-
tenkaan pyri olemaan kielioppi vaan
viittomakielen käytön opas. Kirja
on myös ohjekirja viittomakielen
opiskelua aloittaville, alkeisohjeet
ovat seikkaperäisiä ja käytännöllisiä.

Kirja on tilattavissa Kuurojen Lii-
tosta, os. Liisankatu 27 E 10, 00170
Helsinki 17, puh. 90-638 154. Hinta
15 mk + postikulut.

Viittomakielen opasta ja Viitto-
makielen Kuvasanakirjaa voi tilata
myös oheisella irtileikattavalla pos-
tikortilla.

Kuurojen
Lehti
maksaa
posti-
maksun

Kuurojen Lehti

PL 62

13101 HÄMEENLINNA 10

Vastauslähetytys
HML 10 Lupa 20

POSTIKORTTI

TILAAN kpl VIITTOMAKIELEN KUVASANA-
KIRJAA hintaan 35,— kpl

» » VIITTOMAKIELEN OPASTA
hintaan 15,— kpl + postikulut.

Nimi

Lähiosoite

Postitoimipaikka

Kuurojen Lehti n:o 2/75

KIRJEENVAIHTOON

suomalaisen kuurojen, mieluum-
min opiskelijoiden ja koululaisten
kanssa, haluaa thaimaalainen opis-
kelija

Chalermphan Thawaton
347 Ruamchit Lane
Nokornchaisri Road
Dosit, Bangkok
Thailand

Vastaukset englanniksi, miel. va-
lokuvan kera.

Nuorehko leskirouva haluaa seu-
raa autoilevista 40—50-vuotiaista
miehistä. Vastaukset nimim. »Haus-
kaa yhdessä», Lokero 62, 13101 Hä-
meenlinna 10.

KIITÄMME

lukuisia yhteisöjä ja yksityisiä hen-
kilöitä, jotka muistivat yhdistystäm-
me 30-vuotisjuhlassamme 15.12.1974.

Kalajokilaakson Kuurot r.y.

**Kuurojen Lehteen tar-
koitetut kirjoitukset on lä-
hetettävä edellisen kuun 5
päivään mennessä osoitt.:
Kuurojen Lehti, Lokero 62,
Hämeenlinna.**